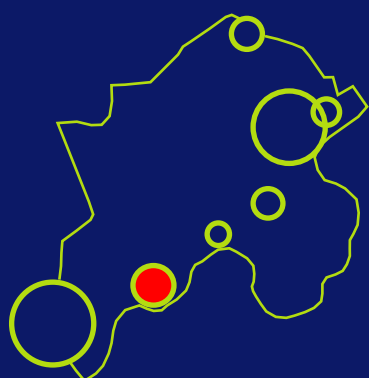

Rheden

Mijn dorp van morgen

Velp

Rheden

De Steeg

Ellecom

Dieren

Spankeren

Laag-Soeren

Landelijk gebied

Structuurvisie

2014

NL.IMRO.0275.SVRHEDEN-VA01

gemeente Rheden

VOORWOORD

Onder de noemer 'Mijn dorp van morgen' werkt de gemeente Rheden aan een nieuwe structuurvisie. Elk jaar komt een ander dorp aan de beurt. Uiteindelijk worden de structuurvisies van alle 7 dorpen, samen met die van het landelijk gebied, gebundeld in een overkoepelende visie. In het voorjaar van 2013 zijn wij als eerste gestart met het dorp Rheden.

Het dorp Rheden heeft alles in zich om met vertrouwen en een open vizier naar de toekomst te kijken. Rheden is uniek gelegen tussen het rivierlandschap van de IJssel en het stuwwallenlandschap van de Veluwezoom, op zeer korte afstand van elkaar. Voor een dorp van de omvang van Rheden is er veel bedrijvigheid. Daarnaast beschikt Rheden over een rijk verenigingsleven en kijken bewoners nog naar elkaar om. Die identiteit is een krachtige basis van waaruit wij verder bouwen aan de toekomst van het dorp.

Deze structuurvisie maakt keuzes voor de toekomst en geeft een koers aan richting 2030. Het geeft richting aan de strategie, het beleid en de plannen voor het dorp Rheden. De visie beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling op lange termijn en de daarvoor noodzakelijke maatregelen op korte termijn met als doel de leefbaarheid van het dorp en de omgeving minimaal te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

De structuurvisie is ontwikkeld met inbreng van het Rhedens Dorpsbelang, ondernemers, maatschappelijke organisaties en individuele inwoners. Het is immers bovenal hún dorp van morgen. De dorpsvisie 'Rhedens Dorpsgezicht', die in 2012 door het Rhedens Dorpsbelang aan de gemeente is aangeboden, vormde een belangrijke bouwsteen. Daarnaast hebben diverse rondetafelgesprekken met ondernemers en maatschappelijke organisaties ideeën opgeleverd voor aanscherping van de structuurvisie op specifieke onderdelen. Verder hebben we in onze keuzes aansluiting gezocht bij wat inwoners belangrijk vinden door concrete vraagstukken en dilemma's voor te leggen aan een digitaal dorpspanel.

De rol van de gemeente in de samenleving verandert. Steeds vaker zoeken wij het contact met organisaties, verenigingen en bewoners om te horen wat er leeft en speelt in hun dorp. Ook in de uitvoeringsfase van deze structuurvisie blijven wij in gesprek met alle andere partijen die tijdens de fase van visievorming hun input hebben geleverd. Niet alleen wanneer dit nodig is voor bijvoorbeeld een project of bestemmingsplanwijziging, maar ook op andere momenten willen wij gebruik maken van hun kennis en expertise. De structuurvisie is een leidraad voor deze samenwerking, geen blauwdruk. Wij hebben namelijk gekozen voor een structuurvisie waarin niet alles al vaststaat, maar voor een visie die richting geeft en nadrukkelijk ruimte biedt voor nieuwe initiatieven en verbindingen.

Wij nodigen iedereen uit om, ook na het gereedkomen van deze structuurvisie, mee te blijven denken en werken om de plannen te realiseren die het dorp Rheden verder helpen richting 2030.

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Rheden

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
1. INLEIDING	4
1.1 Doelstelling	4
1.2 Totstandkoming	5
1.3 Inbreng bewoners en organisaties	6
1.4 Leeswijzer	6
2. RHEDEN VAN TOEN	7
2.1 Ontwikkeling in vogelvlucht	7
2.2 Cultuurhistorische analyse	8
3. RHEDEN VAN NU	10
3.1 Beleid, trends en ontwikkelingen	10
3.1.1 Rijks- en provinciaal beleid	10
3.1.2 Ruimtelijke structuur	10
3.1.3 Milieu en duurzaamheid	12
3.1.4 Financieel-economisch	13
3.1.5 Maatschappelijk	14
3.1.6 Openbare ruimte	14
3.1.7 Bevolking	15
3.2 Sterkte-zwakte analyse	16
4. RHEDEN VAN STRAKS	19
4.1 Ambitie	19
4.2 Maatregelen	22
5. DEELGEBIEDEN	26
5.1 Het dorpscentrum	26
5.2 Het historisch dorpsgebied	28
5.3 Het naoorlogse woongebied	29
5.4 De latere inbreidingen	31
5.5 Het bedrijventerrein	33
5.6 De noordflank	36
5.7 De zuidflank	38
5.8 De wegen	40
5.9 Bijzondere plekken	42
6. UITVOERING	45
6.1 Inleiding	45
6.2 Instrumenten	45
6.3 Uitvoeringstabel	46
6.4 Planning & control	51
BIJLAGEN	
I. Overzicht beleid	52
II. Overzicht contouren	54

INLEIDING

1

1.1 DOELSTELLING

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening zijn gemeenten verplicht om voor hun grondgebied één of meer structuurvisies op te stellen.

De structuurvisie 'Een droom om in te wonen' (2006) vormt de basis voor het ruimtelijk beleid van de gemeente Rheden, maar is op onderdelen verouderd en op het schaalniveau van de dorpen globaal. Deze nieuwe structuurvisie voor het dorp Rheden legt de beleidskeuzes vast, die sinds de besluitvorming in 2006 zijn gemaakt. Daarnaast maakt het schaalniveau het mogelijk om, meer dan voorheen, te concentreren op de ruimtelijke inpassing van deze keuzes in het dorp.

Deze structuurvisie duidt de identiteit en kwaliteit van het dorp Rheden en geeft een koers aan richting 2030. De visie beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het dorp op lange termijn en de daarvoor noodzakelijke maatregelen op korte termijn. Deze structuurvisie is daarmee de verwoording en verbeelding van de ruimtelijke visie en het ruimtelijk beleid van de gemeente voor het dorp Rheden. De structuurvisie:

- geeft inzicht en antwoord op de belangrijkste ruimtelijke opgaven in de toekomst;
- biedt een integraal kader voor de prioritering van ambities, projecten en ruimteclaims;
- is het fundament voor het uitvoerend ruimtelijk beleid;
- geeft een kader voor te maken keuzes in ruimtelijke vraagstukken;
- is een basis voor de samenwerking met stakeholders en inzet van uitvoeringsinstrumenten;
- brengt ruimtelijke beleidsvelden in samenhang bij elkaar met als doel de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving te behouden en verbeteren.

Deze structuurvisie is geen integrale toekomstvisie, maar een *ruimtelijke* toekomstvisie en een RO-instrument op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Het bevat dan ook geen compleet overzicht van alle sectorale beleidsvelden. Maatschappelijke ontwikkelingen hebben alleen een plek gekregen wanneer zij (in)directe ruimtelijke consequenties hebben.

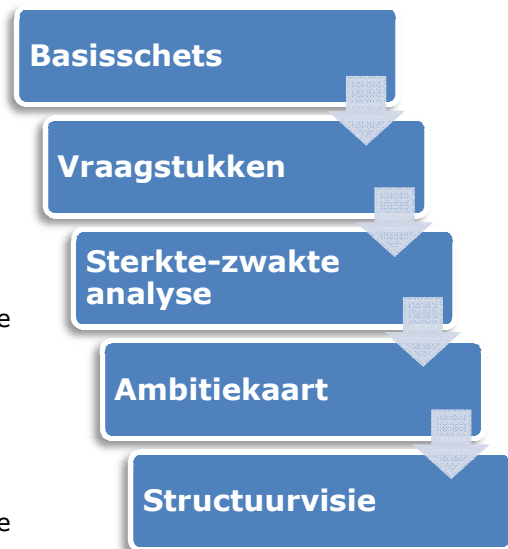
1.2 TOTSTANDKOMING

Als eerste stap om tot een structuurvisie voor het dorp Rheden te komen, is een *basisschets* opgesteld met een overzicht van wat er op ruimtelijk gebied in en rond het dorp speelt. Zo zijn onder meer de historische ontwikkeling, bestaande ruimtelijke structuur en identiteit van het dorp beschreven. Ook zijn diverse trends, cijfers, lopende projecten en ontwikkelingen in beeld gebracht.

Daarna zijn de ruimtelijke *vraagstukken* geformuleerd waarop de structuurvisie een antwoord moet geven. Hiertoe is nieuwe inbreng vanuit de maatschappij opgehaald en geanalyseerd (zie ook paragraaf 1.3). De resultaten van voorgaande stappen zijn vervolgens verwerkt in een *sterkte-zwakte analyse*. Deze analyse geeft inzicht in de kernkwaliteiten van het dorp en ruimtelijke vraagstukken waar Rheden voor staat. Wat is er goed aan de openbare ruimte en bebouwing? En wat kan juist beter? In de analyse zijn deze bevindingen samengevat en gekwalificeerd als sterke en zwakte punten, kansen en bedreigingen.

Aan de hand van de sterkte-zwakte analyse is daarna een *ambitiekaart* opgesteld, waarin verschillende ruimtelijke ontwikkelingen op elkaar zijn afgestemd. Deze kaart en een bijbehorende toelichting beschrijven een ontwikkelingsrichting voor Rheden en geven onder meer aan hoe de sterke punten van het dorp behouden, dan wel verbeterd kunnen worden en de zwakte punten aangepakt.

Vervolgens zijn met de *ambitiekaart* reacties opgehaald van alle in het proces betrokken partijen, nog voordat deze ambities in de laatste fases van het project zijn uitgewerkt en vertaald naar de voorliggende structuurvisie, inclusief een haalbaar uitvoeringsprogramma voor de korte en middellange termijn.

1.3 INBRENG BEWONERS EN ORGANISATIES

De dorpsvisie 'Rhedens Dorpsgezicht', die in 2012 door het Rhedens Dorpsbelang aan de gemeente is aangeboden en in samenspraak met veel dorpsbewoners tot stand is gekomen, vormde een belangrijke bouwsteen voor deze structuurvisie. De dorpsvisie geeft immers al aan wat er in Rheden vanuit het perspectief van de inwoners behouden, dan wel verbeterd moet worden.

Ook individuele inwoners hebben hun inbreng gehad, onder meer via een digitaal dorpspanel dat meedacht over concrete vraagstukken en dilemma's. Verder konden dorpsbewoners via een projectwebsite foto's uploaden van mooie of lelijke plekken in hun dorp, reageren op stellingen en alle informatie en ontwikkelingen rondom het project volgen.

Ondernemers en maatschappelijke partners zijn bij de totstandkoming van de structuurvisie betrokken via zogenaamde rondetafelgesprekken. Zo is er met vertegenwoordigers van bibliotheek Veluwezoom en de drie Rhedense basisscholen Mauritiusschool, Rheder Enk en De Holtbanck gesproken over hun visie op de toekomst van het dorp. Daarnaast hebben diverse ondernemers uit het bedrijfsleven en de toeristische en recreatieve sector hun ideeën met de gemeente gedeeld en is er gesproken met vertegenwoordigers van woningcorporatie Vivare en Attent Wonen Welzijn & Zorg.

1.4 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de historische ontwikkeling van Rheden in vogelvlucht. Daarna wordt in hoofdstuk 3 het Rheden van 2014 in beeld gebracht, onder andere aan de hand van het huidige beleid, trends en ontwikkelingen en de bestaande ruimtelijke structuur. De ambities voor de toekomst staan centraal in hoofdstuk 4. Vervolgens worden deze ambities in hoofdstuk 5 verbijzonderd aan de hand van een indeling in deelgebieden. Ten slotte gaat hoofdstuk 6 dieper in op de uitvoering van alle ambities en maatregelen.

RHEDEN VAN TOEN

2

2.1 ONTWIKKELING IN VOGELVLUCHT

Rheden ligt al meer dan duizend jaar ingeklemd tussen de IJssel en de stuwwallen van de Veluwezoom. Van een van oorsprong agrarische nederzetting, heeft Rheden zich in de 20ste eeuw ontwikkeld tot een dorp met zware industrie, waarvan de betonfabriek De Meteor en machinefabriek Thomassen belangrijke voorbeelden zijn. Hieronder de ontwikkeling van Rheden in vogelvlucht.

960	Vanaf circa 960 wordt het dorp Rheden (Rheton) voor het eerst genoemd. In de 11 ^e en 12 ^e eeuw, als er steeds meer grond wordt ontgonnen, komt de naam Rhedhem steeds meer voor ('woonplaats bij het riet').
1200	De dorpskerk in Rheden is de eerste in tufsteen opgetrokken kerk en dateert van voor 1200. In de eerste helft van de 12 ^e eeuw wordt de toren bijgebouwd. De andere kerken in Rheden zijn gebouwd in 1929 (Gereformeerde kerk) en 1956 (Mauritius Kerk).
1573	In 1573 worden de schoutambten Velp en Rheden samengevoegd en ontstaat er een bestuurlijke eenheid, die ongeveer overeenkomt met het grondgebied van de huidige gemeente Rheden.
17^e - 18^e eeuw	In het dorp worden 7 buitenplaatsen aangelegd: Den Brink, Heeuven, De Kruishorst, Rhederhof, Scherpenhof, Snippendaal en Valkenberg.
1820 - 1865	Er wordt begonnen met de aanleg van een verharde rijksweg Arnhem - Zutphen. In 1865 wordt de spoorlijn Arnhem - Zutphen aangelegd. Een impuls voor de ontwikkeling van het Veluwezoom gebied. Langs de Arnhemsestraatweg worden schitterende nieuwe villa's gebouwd.
19^e - 20^e eeuw	Grote industrieën zorgen voor werkgelegenheid. Vanaf 1867 de steenfabrieken. Begin 20 ^e eeuw vestigen zich de Meteor (1907) en Thomassen (1922). Tussen 1920 en 1922 worden de eerste arbeiderswoningen gerealiseerd.
1904	Eerste verenigingsleven in Rheden. V.V. Rheden huurt een knolig heideveld van de marke. Eerste wedstrijden worden gespeeld op de 'Hangmat', een zandvlakte bij de Posbank.
1922	Opening van het gemeentelijk slachthuis, de gemeentewerf en grintwinning.
1930	V.V. Rheden krijgt de beschikking over het Thomassenterrein.
1940 - 1965	De architectuur en stedenbouw uit de wederopbouwjaren bepalen in grote mate het aanzien van Rheden. Niet de schade van de oorlog, maar een tekort aan woningen zorgt voor veel bouwactiviteit en meer dan een verdubbeling van de omvang van het dorp. Aan de Oranjeweg 181 staat het laatst bewaard gebleven voorbeeld van een in systeembouw uitgevoerd woonhuis, bedoeld om snel veel woningen te kunnen bouwen. In hoog tempo verrijzen in Rheden-West woonwijken met veel sociale woningbouw. Sociaal-culturele voorzieningen, zoals clubhuizen en speeltuinen, maar ook nieuwe sportaccommodaties en een openluchtzwembad volgen spoedig. Vanwege de woningnood in de jaren vijftig vindt de overheid dat ouderen plaats moeten maken voor jonge gezinnen. In dit kader wordt het bejaardenhuis "Rhederhof" gerealiseerd door een legaat van de familie Brantsen.

1964	Opening van de IJsselsnelweg Velperbroek - Rheden. Het aansluitende deel naar Dieren volgt in 1974. Voor de aanleg wordt ook de IJsselstroom verlegd. Rhederlaag, eeuwenlang grondgebied van Rheden, komt aan de andere kant van de IJssel te liggen en het dorp dichterbij de rivier.
1969	De IJssel is een vast gegeven in de geschiedenis van Rheden. Om de rivier over te steken kon aanvankelijk alleen gebruik worden gemaakt van overzetveren. Vanaf de Middeleeuwen kon dat onder andere bij het Rhedense veer. In 1969 is de rivier verlegd om deze beter bevaarbaar te maken.
1971	Door de verlegging van de rivier wordt ook de gemeentegrens verlegd naar het midden van de (verlegde) IJssel. Een voetgangers- en fietsveerpontje vormt nu nog de enige verbinding tussen Rheden en Rhederlaag.
Eind 20^e– begin 21^e eeuw	Buiten de nieuwbouw van het woon-zorgcomplex Rhederhof aan de Worth Rhedenseweg eind 20 ^e eeuw, is er vanaf 2011 voor het eerst sinds lange tijd weer sprake van grootschalige woningbouw in het dorp. In het project Grinthuizen, op de voormalige locatie van Rheder Bestrating en de gemeentewerf, worden een kleine 200 woningen gerealiseerd.

2.2 CULTUURHISTORISCHE ANALYSE

In het Besluit ruimtelijke ordening is opgenomen dat gemeenten bij het maken van bestemmingsplannen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden. Dat kan alleen als gemeenten ter voorbereiding op een actualisatie van het bestemmingsplan deze waarden inventariseren en analyseren. Daarom wordt gelijktijdig met iedere structuurvisie een cultuurhistorische analyse opgesteld. Deze analyse geeft een beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van het dorp en een beschrijving en waardering van de historische karakteristieken die daarvan getuigen.

De ontwikkeling van het dorp Rheden is samen te vatten in drie ontwikkelingsfasen en bijbehorende cultuurhistorische waarden.

1. *Rheden als agrarisch dorp (tot circa 1900)*

Tot aan de 19de eeuw groeide Rheden amper en leefde men hoofdzakelijk van de landbouw. De oudste routes vanuit het dorp liepen noordwaarts de Veluwe op; deze werden voornamelijk als schaapsdrijf gebruikt. In 1820 werd de verbindingsweg Arnhem-Zutphen verhard. Aan deze drukke weg lagen van oudsher enkele herbergen, waaronder de Roskam, de Bronckhorst en de Posthoorn. Parallel aan de straatweg werd in 1865 de spoorlijn van Arnhem naar Zutphen aangelegd. De volgende structuren, elementen en gebieden uit deze periode zijn van cultuurhistorische waarde:

- Ligging in het groen tussen broekgronden, de Laak en de Veluwe. Met landgoederen en buitenplaatsen, zoals De Valkenberg, Rhederhof, Snippendaal, Kruishorst en de locaties van voormalige landgoederen Scherpenhof en Den Brink.
- Het tracé van de oude infrastructuur rondom de dorpskerk: Veerweg, Arnhemseweg, Dorpsstraat, Methorsterweg en de Groenestraat.
- Het tracé van de noord-zuid gerichte voormalige schaapsdriften en veldwegen: Snippendaalseweg, Heuvenseweg, Schietbergseweg, Schaarweg, Pinkelseweg en de Havelandseweg.
- Het tracé van de Arnhemsestraatweg als eeuwenoude verbindingsweg tussen Arnhem en Zutphen. Het gebied rondom deze weg kenmerkt zich door veelal grote villa's, met ruime doorzichten naar de achterterreinen, en doorzichten naar de Veluwezoom.
- Het tracé van de Brinkweg en de spoorlijn.
- Restanten van het agrarische verleden, vooral aan de Dorpsstraat, Groenestraat, Arnhemseweg en Veerweg.
- Begraafplaats aan de Pinkelseweg.
- Locaties van voormalige pensions (Bronckhorst, Strijland, Roskam).
- Het kleinschalige, intieme dorpskarakter van het centrum.

2. *Ontwikkeling tot industriedorp (1900-1945)*

In de loop van de 19de en vooral 20e eeuw ontstond werkgelegenheid in de industrie en werd het dorp uitgebreid met veel arbeiderswoningen. De aanwezigheid van de spoorverbinding met Arnhem gaf de migratie een extra impuls. De volgende structuren, elementen en gebieden uit deze periode zijn van cultuurhistorische waarde:

- Oranjeweg als verbinding tussen de oude dorpskern en de uitlegwijken.
- Zone met industriële complexen van de Meteor en Thomassen.
- Arbeiderswoningen aan de Worth-Rhedenseweg, Havelandseweg, en Apollostraat.
- Villabebouwing aan de Arnhemsestraatweg, Valkenbergerweg, Schietbergseweg en het Rozenbos.
- Ensemble van Ons Huis met de voormalige school en onderwijzerswoning aan het Meester B. van Leeuwenplein.
- Voormalige gereformeerde kerk aan de Arnhemsestraatweg.
- Muziektent en plantsoen aan de Apollolaan.
- Groene (vaak driehoekig vormgegeven) plantsoentjes.
- Verspringende (zaagtand-)rooilijnen.
- Groene voortuinen.

3. *Ontwikkeling tot forensendorp (na 1945)*

In de periode na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Rheden zich vooral als forensendorp. Rheden breidde zich als gevolg van de migratie met name uit in zuidwestelijke richting. De nieuwe woongebieden werden ontsloten door de Oranjeweg. In de jaren '70 werd ten zuiden van het dorp de autosnelweg A348 gerealiseerd. De cultuurhistorische waarde van de naoorlogse wijken is qua opzet en architectuur beperkt. De waarde van deze wijken wordt vooral bepaald door:

- De tamelijk ruime opzet van de wijken met verspringende (zaagtand-)rooilijnen.
- Het groene karakter met veel (driehoekige) plantsoentjes, (bescheiden) toepassing van laanbomen en de veelal groene voortuintjes en doorzichten op groene achtertuinen.
- De in het algemeen terughoudende traditionele architectuur.

3.1 BELEID, TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Bestaand sectoraal beleid en het ruimtelijk beleid van hogere overheden zijn randvoorwaarden bij deze structuurvisie (zie bijlage I voor een compleet overzicht). In deze paragraaf worden enkele van deze beleidsdocumenten aangehaald en belangrijke trends en ontwikkelingen verkend, onderverdeeld in een aantal thema's.

3.1.1 RIJKS- EN PROVINCIAAL BELEID

Onder het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' bevat de *Nota Ruimte* de visie van het Rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. In het nationaal ruimtelijk beleid stelt het Rijk zich tot doel het versterken van de internationale concurrentiepositie van Nederland, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden en borging van de veiligheid. Deze vier doelen worden in onderlinge samenhang nagestreefd en zijn een uitdrukking van de voornaamste ruimtelijke beleidsopgaven voor de kortere en langere termijn.

In de *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* heeft het Rijk de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' geïntroduceerd. Doel van de ladder is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. De ladder kent drie treden die achter elkaar worden doorlopen. In trede 1 wordt de regionale ruimtevraag voor stedelijke ontwikkelingen bepaald. In dat kader is bij het opstellen van deze structuurvisie gebruik gemaakt van diverse provinciale en regionale beleidsstukken (zie bijlage 1). Trede 2 van de ladder motiveert of de beoogde ontwikkeling kan plaatsvinden binnen bestaand stedelijk gebied door op lege plekken de ruimte in te vullen, een andere bestemming te geven aan een gebied, door herstructurering van bestaande terreinen of door transformatie van bestaande gebouwen of gebieden. Het plangebied van deze structuurvisie ligt binnen bestaand stedelijk gebied. Trede 3 van de ladder gaat om het opvangen van de ruimtevraag buiten het stedelijk gebied en is derhalve niet van toepassing.

Het *Streekplan Gelderland 2005* van de provincie Gelderland is erop gericht ruimtelijke functies in regionaal verband een zodanige plek te geven dat de kwaliteiten van Gelderland worden versterkt en er zuinig en zorgvuldig met de ruimte wordt omgegaan. Het beleid richt zich vooral op het groenblauwe raamwerk (natuur en water) en het rode raamwerk (stedelijke functies en infrastructuur). Het overige grondgebied, het grootste deel van de provincie, wordt het multifunctionele gebied genoemd. Dit gebied omvat onder meer de dorpen. Het plangebied van deze structuurvisie is in het streekplan aangegeven als multifunctioneel gebied. In het planologisch beleid wordt op deze gebieden geen expliciete provinciale sturing gericht.

3.1.2 RUIMTELIJKE STRUCTUUR

Rheden is een woon-, werk- en leefdorp met een rijk verenigingsleven. Het hart van het dorp wordt gevormd door het centrumgebied, functioneel bepaald door de aanwezigheid van winkels. Vanuit de Groenestraat loopt een aantal structuurbepalende wegen, waaraan enige bedrijvigheid is gesitueerd, het dorp in. In de woongebieden kan een scheiding worden aangebracht tussen het historisch dorpsgebied, dat langzaam is gegroeid, en het meer grootschalige en planmatige woongebied, dat in een korte periode na de Tweede Wereldoorlog is ontstaan. Deze rustige woongebieden met veelal grondgebonden woningen zijn duidelijk gescheiden van andere functies in het dorp. In het noorden wordt het woongebied begrensd door de spoorlijn en de Arnhemsestraatweg, ten westen en ten zuiden gaat het over in een open recreatiezone (Worth Rheden) en ten oosten bevinden zich de grotere industriële bedrijven op het bedrijventerrein Haveland. Daarnaast kent Rheden langs de Arnhemsestraatweg nog een langgerekt, kleiner

woongebied dat sterk onder invloed staat van het landelijk gebied en een aantal recente inbreidingen met een geheel eigen karakter.

Aan de noordzijde van de Arnhemsestraatweg is langs enkele opgaande wegen naar de Veluwe nog villabebouwing gelegen. De open, groene ruimtes en aanwezigheid van enkele landgoederen bepalen het beeld van het noordelijk deel van Rheden. Aan de zuidzijde is het contact met de IJssel verloren gegaan. De Steegse haven is de enige plek waar het dorp nog in directe verbinding met het water van de IJssel staat, maar ondanks de aanwezigheid van een jachthaven domineert hier de grootschalige industrie.

"Veel inwoners van Rheden ervaren dat de leefbaarheid in hun dorp onder druk staat. Zij maken zich zorgen over het behoud van voorzieningen en accommodaties, verslonzing van in het oog lopende plekken en terugloop van kwaliteiten van de openbare ruimte." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

Landschap

Het *Landschapsontwikkelingsplan* (LOP) van de gemeente Rheden heeft als doel het versterken van de identiteit van de kernen en hun directe omgeving. Het LOP waarborgt de open ruimte tussen de dorpen. Vanuit het provinciaal beleid wordt onder andere gepleit voor een groene wig ten westen van Rheden. Door een strakke contour rondom de bebouwing wordt het dichtslippen van de open ruimtes voorkomen. In een schil rondom het dorp wordt gestreefd naar de inpassing van cultuurhistorische en recreatieve accenten. Verder pleit het LOP voor het opheffen van de barrière tussen de Posbank en het dorp, de verbinding wordt vooral gezocht via de Groenestraat.

Recreatie en toerisme

De verbinding van het dorp met zijn buitengebied en de inrichting hiervan is ook vanuit toeristisch oogpunt van belang. Het *Toeristisch Recreatief OntwikkelingsPlan (TROP) 'Rheden op z'n best; tussen IJssel en Veluwezoom'* stelt zich onder meer als doel het bevorderen van de werkgelegenheid in Rheden en het behouden van natuurwaarden. Vanuit toeristisch-recreatief oogpunt is de verbinding met de gemeente Zevenaar via een veer over het water van de IJssel van groot belang. In het TROP wordt verder aangegeven dat een verbetering van de fietsverbindingen gewenst is, evenals een versterking van het winkelaanbod, en wordt een sterke nadruk gelegd op de cultuurhistorische geschiedenis en natuurwaarden van het gebied.

Wonen

De grote (bouw)opgaven uit het verleden vroegen om een aanpak die vooral gericht was op kwantitatieve aspecten. De afgelopen jaren deed zich echter een omslag in denken voor, waarbij er meer aandacht is gekomen voor de kwalitatieve kant. Tegelijkertijd hebben diverse sociaal-economische ontwikkelingen gezorgd voor een afnemende uitbreidingsvraag en een toenemende vervangingsvraag. Mede daarom heeft de gemeente het beleid zoals neergelegd in de *Woonvisie 2009 t/m 2013 'Wonen met toekomst'* verder aangescherpt. De gemeente is terughoudend bij het verlenen van medewerking aan nieuwe initiatieven, waarbij per saldo meer dan 5 woningen aan de voorraad worden toegevoegd ('nee, tenzij'-principe). De Woonvisie richt zich meer dan voorheen op een kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad.

Cultuurhistorie

In het *Besluit ruimtelijke ordening* is opgenomen dat gemeenten bij het maken van bestemmingsplannen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden. Daarom heeft de gemeente een cultuurhistorische analyse van het dorp Rheden gemaakt (zie paragraaf 2.2).

Op basis van de *Archeologienota 'Uitgediept'* zijn er in Rheden twee gebieden die extra aandacht vragen; rondom de oude dorpskern en het buurschap Worth-Rheden. De waardenkaart van het bestemmingsplan voor Rheden geeft de Massenweg en Overheuvenseweg aan als cultuurhistorisch en stedenbouwkundig waardevol. Deze wegen liggen in één lijn, maar worden doorsneden door de

spoorlijn. Op het gebied van cultuurhistorie is het hergebruik en/of herbestemmen van (leegstaande) monumentale panden een belangrijk thema, evenals het immateriële erfgoed.

3.1.3 MILIEU EN DUURZAAMHEID

Bodem

Onder de Arnhemsestraatweg en het bovenste stukje van de Pinkelseweg loopt een hogedruk aardgasleiding. Rond die leiding ligt een veiligheidszone.

In de *'Rapportage van het historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven'* worden in de gemeente 8 verdachte gebieden aangewezen. In deze gebieden moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat er niet gesprongen explosieven in de grond zitten. Eén van de verdachte gebieden ligt in het dorp Rheden en omvat grofweg de Veerweg, de Arnhemseweg tot ongeveer de Haverweg en de Worth-Rhedenseweg. In dit gebied gaat het om geschutsmunitie van diverse gewichten tot 2 meter diep in de grond. Terreinen die na de oorlog zijn heringericht, zijn niet langer verdacht; nog aanwezige, niet gesprongen explosieven zouden dan immers al gevonden zijn.

In lang bewoonde gebieden is bijna altijd een vorm van bodemverontreiniging aanwezig, veroorzaakt door verkeer, verbranden van afval, ophogen van terreinen met puin, enzovoort. De bodem in Rheden is over het algemeen schoon. Daar waar het langst gewoond en gewerkt wordt, is deze licht verontreinigd maar overschrijdt de maximale waarde voor wonen niet. Daarnaast hebben er in het dorp veel kleine bedrijfjes gezeten, waarvan sommigen de grond mogelijk hebben verontreinigd. Denk aan transportbedrijven met een eigen dieseltank of brandstofhandelaren. In Rheden zijn mogelijk relatief veel van dergelijke kleine 'puntverontreinigingen' te vinden.

Het bedrijf FSH op industrieterrein Haveland heeft een werkende WKO installatie (warmte koude opslag): in de winter wordt warmte onttrokken uit de bodem en 's zomers afgegeven aan de ondergrond. Hierdoor ontstaat er in de ondergrond (100-500 meter) een ruimteclaim voor de warmte en koude bronnen. De bronnen van verschillende WKO installaties mogen elkaar niet negatief beïnvloeden. In gebieden waar veel installaties staan, kan het nodig zijn de ondergrond in het bestemmingsplan in koude en warmte zones te verdelen. Dit is in Rheden nog niet aan de orde, omdat energie-besparing door WKO vooralsnog slechts bij grotere ontwikkelingen financieel aantrekkelijk is.

Water en klimaatverandering

De verandering van het klimaat heeft tot gevolg dat er meer neerslag in kortere tijd valt. In de zomermaanden zal de temperatuur stijgen en kan het erg droog worden. Om deze extremen zo goed mogelijk op te vangen, is het belangrijk dat regenwater snel van de straat is, maar niet gelijk wordt afgevoerd, als buffer voor droge periodes.

Bij de inrichting van de waterhuishouding spelen drie elementen een rol: water vasthouden, water bergen en water afvoeren. Als er veel verharding is, kan water niet goed worden vastgehouden. Bovendien zorgt verharding voor een extra temperatuurstijging in warme periodes. In de woonwijken van Rheden is vooralsnog veel groen in de vorm van tuinen, maar op het bedrijventerrein Haveland is dit een aandachtspunt. Daarnaast kiezen bewoners steeds vaker voor verharding in hun tuinen.

Duurzaamheid

Van oudsher speelt de winning van energie zich vooral ondergronds af. Ooit raken de fossiele energiebronnen echter op en daarom is er de laatste jaren meer aandacht voor alternatieve, duurzame energieopwekking. Deze opwekking vindt meestal bovengronds en steeds meer lokaal plaats. Op lange termijn lijkt zonne-energie de belangrijkste duurzame energiebron, maar voorlopig spelen ook andere bronnen zoals wind en biomassa een belangrijke rol. Duurzaamheid draait echter niet alleen om energieopwekking, maar juist ook om energiebesparing. Het besef groeit dat er in dat opzicht vooral kansen liggen in de bestaande woningvoorraad.

De meeste maatregelen in de nota *'Rheden op weg naar CO2-neutraliteit'* hebben geen directe ruimtelijke impact. Wel wordt er gezocht naar locaties voor parkeerplaatsen met laadpunten voor elektrische auto's. Daarnaast wordt ingezet op meer ruimte voor carpoolplaatsen, maar die ruimtevraag moet nog nader worden uitgewerkt. Mogelijk komen er op termijn ruimtelijke claims

voor duurzame energieopwekking, maar voorlopig blijft het bij de impact van het plaatsen van zonnepanelen.

Flora en Fauna

De omgeving van het dorp Rheden ligt in de invloedssfeer van *Natura 2000*, de kern zelf bevat geen beschermde gebieden. De *Flora- en Faunawet* geldt voor een aantal diersoorten, maar de gemeente heeft niet in beeld welke beschermde soorten er op enig moment in de dorpen leven. In Rheden loopt momenteel een pilot om dit voor een groot gebied in een keer in kaart te brengen. Daarnaast is beleid in voorbereiding om bij nieuwbouw ruimtes voor bepaalde diersoorten in het gebouw te realiseren, zodat een ontheffing niet langer nodig is.

Geluid

Het leefmilieu in de woongebieden langs het spoor komt verder onder druk te staan als de plannen van het Rijk voor het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) en groei van het goederenvervoer doorgang vinden. Een forse toename van het treinverkeer leidt tot een ernstige aantasting van het woongenot (geluidsoverlast, trillingen) en de gezondheid (fijnstof) van direct aanwonenden en bewoners van de achterliggende straten en wijken. Bovendien kan het vaker en langer gesloten zijn van spoorweginnengangen leiden tot gevaarlijke wegsituaties en vertragingen in de aanrijdtijden van hulporganisaties.

Op het bedrijventerrein Haveland liggen, op een geluids- en milieugevoelige plaats, verschillende woningen die in het huidige bestemmingsplan onder het overgangsrecht zijn gebracht. Daarnaast worden de woonboten nabij Rheden voortaan aangemerkt als geluidgevoelig.

Het beleid '*Hogere grenswaarden Wet geluidhinder*' stelt criteria voor een acceptabel geluidsniveau bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Luchtkwaliteit

In Rheden wordt thans voldaan aan de wettelijke luchtkwaliteitseisen. Bij nieuwe ontwikkelingen zal, zoals gebruikelijk, bekeken worden of er vanuit luchtkwaliteit beperkingen en/of aanbevelingen zijn.

Externe veiligheid

Over de A348, de IJssel en de IJssellijn kan vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvinden. Het basisnet Spoor is bepalend voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. In het basisnet is een risicoplafond vastgelegd, dit mag niet worden overschreden.

3.1.4 FINANCIËEL-ECONOMISCH

Werken

Het beleidsplan '*De economische toekomst van de gemeente Rheden*' en het economisch actieprogramma '*Werk in uitvoering*' hebben als doel het behouden en verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven. Voor de detailhandel zet het beleid in op behoud van winkelgebieden en concentratie van winkels. Daarnaast wordt gestreefd naar herstructurering van bedrijventerreinen door intensivering van locaties en het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Gerelateerd aan zijn omvang kent Rheden relatief veel bedrijvigheid, duidelijk verbonden met het dorp. De functie van het bedrijventerrein Haveland voor het dorp is in de loop der jaren echter wel veranderd. Waar werknemers vroeger veelal in Rheden zelf woonden, komen zij nu voor een groot deel ook uit de verdere regio.

Het effect van de economische crisis laat zich naar verloop van tijd wellicht merken op de bedrijvigheid en werkgelegenheid. Een eventuele toename van leegstaande winkels en bedrijfspanden heeft negatieve gevolgen voor de leefbaarheid.

Grondbeleid

In de nota *Grondbeleid* kiest de gemeente voor een faciliterend grondbeleid. Dit houdt in dat op basis van het ruimtelijk beleid, waaronder deze structuurvisie, uitgangspunten worden vastgesteld waarmee de gemeente via samenwerkingsovereenkomsten met derden particuliere ontwikkelingen kan sturen, zonder zelf een grondpositie in te hoeven nemen. In dat opzicht volgt het grondbeleid het ruimtelijk beleid. Binnen het faciliterend grondbeleid kan het in bepaalde gevallen echter handig zijn om ook zelf over een grondpositie te beschikken en direct sturend te kunnen optreden.

Ten westen van Rheden bezit de gemeente grote stukken grond, ooit bedoeld voor grootschalige woningbouw (Worth Rheden).

3.1.5 MAATSCHAPPELIJK

Verenigingsleven

Rheden kent een rijk verenigingsleven. Volgens een opgave van het Rhedens Dorpsbelang zijn er wel meer dan 50 verenigingen, kerkgenootschappen en informele verbanden. Over het algemeen beschikken de verenigingen over eigen huisvesting, soms in vastgoed dat in eigendom is van de gemeente. In de komende jaren wordt geen extra ruimtevraag voor voorzieningen verwacht. Eventuele nieuwe ruimtevragen kunnen waarschijnlijk in voldoende mate in bestaande bebouwing worden geacommodeerd, zeker omdat er steeds vaker sprake is van de clustering van voorzieningen op een centrale locatie.

Het dorp kent een grote mate van zelfredzaamheid. Veel zorg- of ondersteuningsvragen worden opgelost door de mensen onderling. Zo is vanuit Rhedens Dorpsbelang en het dorp met groot enthousiasme en succes gewerkt aan de realisatie van een dorpshuis in de voormalige Willem de Zwijgerschool.

Wonen, welzijn en zorg

De sociale samenhang en het dorpse leven dragen bij aan de gebondenheid van Rhedenaren aan hun dorp. Veel mensen wonen er al hun hele leven of komen na omzwervingen terug naar hun geboortegrond. In de woonwijken van Rheden is het prettig en bovenal rustig wonen. Door veranderingen in de zorg blijven steeds meer mensen met beperkingen langer thuis wonen. Het merendeel van de woningvoorraad is in zijn huidige staat echter niet of minder geschikt voor een langer verblijf thuis. Met de bevolkingsontwikkelingen in het achterhoofd wordt de afstemming tussen het ruimtelijk, zorg- en welzijnsbeleid dan ook steeds belangrijker.

Voorzieningen

Basisvoorzieningen, zoals scholen, winkels, kerk en openbaar vervoer zijn voor de meeste Rhedenaren op relatief korte afstand van hun woning aanwezig. Overige voorzieningen zijn redelijk geconcentreerd en, ook voor kwetsbare groepen, meestal op loopafstand van hun woning bereikbaar. De prognoses van het aantal leerlingen in het basisonderwijs laten een dalende trend zien, die op termijn mogelijk stabiliseert. Naar verwachting zal de nieuwe brede school in combinatie met de Holtbanck voldoende ruimte bieden voor adequaat basisonderwijs in Rheden.

3.1.6 OPENBARE RUIMTE

Beheer

Net zoals op veel andere terreinen lopen ook de middelen voor onderhoud van de openbare ruimte terug. Dit noopt tot het maken van keuzes bij het ontwerp, de inrichting en het beheer om een bepaalde kwaliteit te behouden. De *Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2013-2016* bevat het ambitieniveau voor de toekomst en een link met de meerjarenplanning voor projecten. De keuze voor een bepaald beheerniveau is van invloed op de ruimtelijke kwaliteit en kan een ontwerp maken of breken.

Verkeer

In het *Verkeersveiligheidsplan* zijn de Oranjeweg, Havelandseweg, Apollostraat, Laakweg en Arnhemsestraatweg aangewezen als hoofdwegen. Het openbaar vervoer maakt gebruik van deze hoofdstructuur. Later is de functie van de Arnhemsestraatweg teruggebracht tot erftoegangsweg (60km/uur zone). Deze aangepaste wegcategorisering is opgenomen in de *Regionale Nota Mobiliteit*. De Oranjeweg, Havelandseweg, Apollostraat, Laakweg en Arnhemsestraatweg, aangevuld met de Groenestraat en het fietspad langs de IJssel vormen de hoofdroutes voor fietsverkeer. De hoofdontsluitingen voor het autoverkeer gaan geheel om de historische kern van Rheden heen. De autonome groei van het autobezit en -gebruik zet naar verwachting ook in Rheden door, met zo'n 1 tot 2% per jaar.

Het reizigers- en goederenvervoer per spoor groeit eveneens. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft hiervoor het *Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)* opgezet. Doel van het programma is dat uiterlijk eind 2020 de ruimte op het spoor is uitgebreid, waardoor meer reizigerstreinen op de trajecten tussen de grote steden in de Randstad, Noord-Brabant en Gelderland kunnen rijden. Daarnaast maakt het programma de verwachte groei van het aantal goederentreinen mogelijk.

Spelen

In de beleidsnota *Spelen 'R(h)eden te meer om te spelen'* is de doelstelling opgenomen om voldoende speelvoorzieningen te realiseren voor een gezonde fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen. Het uitgangspunt is 3% speelruimte per hectare uitgegeven bebouwd gebied. In Rheden wordt deze 3% op dorps- en wijkniveau gehaald.

Groen

In het *Groenstructuurplan* staan eisen voor de langere termijn, gericht op het bevorderen van een goede groenkwaliteit: visueel, functioneel en ecologisch. Uitgangspunten zijn: ruimtelijke samenhang en differentiatie. Het groenstructuurplan gaat uit van een dorp dat is opgebouwd uit schillen, lopend van oost naar west. Deze benadering wijkt af van de stedenbouwkundige structuur van het dorp en benadering van de welstandsnota, die spreekt over buurten.

Het groenplan is opgebouwd in verschillende lagen. Het hoogste schaalniveau wordt gevormd door het raamwerk dat de samenhang tussen dorp en landschap moet versterken. Veelal is dit cultuurhistorisch ingegeven. Daarnaast is er een zogenaamde zoneringslaag. De zoneringslaag van Rheden is verdeeld in drie zones: accent, bebouwing en natuur. De laatste laag wordt gevormd door deelgebieden gericht op differentiatie binnen de zoneringslaag.

In de beleidsnota *Bomen* wordt geconstateerd dat de bijdrage van particuliere bomen in het straatbeeld, met uitzondering van de Arnhemsestraatweg, minimaal is. Daarnaast is er in Rheden door de veelal smalle trottoirs weinig ruimte voor bomen in het openbaar gebied.

3.1.7 BEVOLKING

Met ruim 7.000 inwoners is Rheden het op twee na grootste dorp van de gemeente. In de afgelopen 10 jaar daalde het aantal inwoners met ruim 2%, het aantal huishoudens steeg met enkele tientallen tot bijna 3.200. De daling van het aantal inwoners en lichte groei van huishoudens is het gevolg van huishoudensverdunding: vanaf de jaren '90 is de gemiddelde woningbezetting gestaag gedaald. De gemiddelde grootte van een huishouden in Rheden ligt met 2,2 personen in lijn met het landelijk gemiddelde.

De leeftijdsopbouw van de bevolking van het dorp Rheden is redelijk vergelijkbaar met die van de gemeente. Ten opzichte van de rest van Nederland valt op dat het aandeel van 65-plussers in de Rhedense bevolking relatief groot is. De algemene trend van ontgroening en vergrijzing heeft zich de afgelopen jaren ook in Rheden voorgedaan: het aantal jongeren nam af en het aantal 65-plussers groeide.

Bevolkingsontwikkelingen

- Stabilisatie inwoners
- Groei huishoudens
- Vergrijzing en ontgroening
- Afname grotere huishoudens
- Groei eenpersoonshuishoudens

3.2 STERKTE-ZWAKTE ANALYSE

In de uitgebreide sterkte-zwakte analyse (vastgesteld najaar 2013) zijn de sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen gekoppeld aan de bestaande ruimtelijke structuur van het dorp. Hierna volgt een korte samenvatting van die analyse.

Sterk
• Aantrekkelijke ligging, tussen Veluwezoom en IJssel. • Relatie landschap en bebouwing noordzijde (Arnhemsestraatweg, oude schaapsdriften). • Doorzichten vanuit dorp de Veluwe op. • Groene gebied langs de sportvelden, het zwembad en De Laak. • Veel cultuurhistorische accenten en open, historische gebieden in omgeving. • Diversiteit bebouwing in historische kern. • Dorpskerk en open, groene ruimte rondom de kerk. • Diverse karakteristieke gebouwen en locaties. • Recente inbreidingen met eigen karakter. • Goed bereikbaar via alle vervoerswijzen. • Zelfredzaamheid groot, zeer actief verenigingsleven. • Basisvoorzieningen op relatief korte afstand. • Rustige woonwijken met veel en relatief grote tuinen. • Duidelijk onderscheid tussen woongebieden, centrumgebied en bedrijventerrein. • Opwaardering openbare ruimte bij vervangen riolering.

Zwak
• Landelijke gebieden nauwelijks verbonden met dorp. • Dorpsentrees weinig aantrekkelijk. • Zekere eenvormigheid en saaiheid, zeker buiten historische kern. • Gebrek aan oriëntatie. • Waardevolle gebieden of bijzondere locaties niet goed herkenbaar. • Grijs en rommelige uitstraling bedrijventerrein. • Onderdelen woonomgeving tonen rommelig en sleets. • Openbare ruimte niet altijd goed toegankelijk voor senioren. • Weinig grotere openbare groenvoorzieningen. • Woningen op gezoneerd industrieterrein. • Woningvoorraad onvoldoende toekomstbestendig.

- Winkels vooral gericht op dagelijkse behoeften, weinig speciaalzaken.
- Overlast sluip-/vrachtverkeer Groenestraat.
- Bepaalde verkeerspunten niet optimaal ingericht voor huidige verkeersstromen.
- In delen van het dorp ontbreken 30km-zones.

Kansen

- Benutten mogelijkheden omgeving, 'afmaken' dorpsranden en beleefbaar maken natuur, landschap en landgoederen.
- Verduidelijken dorpsstructuur en versterken oriëntatie.
- Vergroten attractiviteit dorpsentrees.
- Meer of ander openbaar groen.
- Verbeteren leefgebied fauna door samenhang particulier groen, openbaar groen en water.
- Effect transport over water op vestigingsklimaat.
- Kwaliteitsimpuls gebied langs kinderboerderij, sportvelden, zwembad, Laak en Steegse Haven.
- Duurzame ontwikkeling gebouwde omgeving (kwaliteit, comfort, energieprestatie en toekomstwaarde).
- Benutten daken voor zonne-energie.
- Versterken gebied rondom complex Rhederhof (Attent) voor senioren.
- Clustering voorzieningen en accommodaties.
- Tijdelijk gebruik leegstaande panden en braakliggende percelen.
- Inpassen cultuurhistorische en recreatieve elementen.
- Versterken uitstraling centrumgebied.
- Vergroten mogelijkheden verblijfsrecreatie.

Bedreigingen

- Overlast spoorlijn, groei goederenvervoer.
- Effect consumentengedrag op winkelgebied, relatief klein verzorgingsgebied.
- Gevolgen economische crisis voor bedrijvigheid en werkgelegenheid.
- Toename leegstaande winkels, woningen en bedrijfspanden.
- Leegstand door clustering van voorzieningen.
- Woningen onvoldoende geschikt om vergrijzing bevolking in op te vangen.
- Verkoop huurwoningen leidt tot versnippering van eigendom en drempel voor verbeteringen op buurniveau.
- Steeds minder mensen worden intramuraal verzorgd, zorgappartementen niet altijd geschikt voor verhuur aan andere doelgroepen.
- Veel toekomstige senioren wonen in na-oorlogse woonwijken, wat verder van voorzieningen. Deel woningvoorraad onvoldoende geschikt voor zorg aan huis.
- Geen beleid om sturing te geven aan de plek waar woongroepen voor begeleid wonen zich mogen vestigen.
- Klimaatveranderingen leiden tot meer neerslag in kortere tijd en warme, droge periodes.
- Verlaging onderhoudsniveau openbare ruimte.
- Investeringscapaciteit bij gemeente en partners staat onder druk.

Veel onderwerpen die in de sterkte-zwakte analyse als sterk punt worden benoemd, komen ook terug onder de zwakke punten en kansen. Zo is Rheden aantrekkelijk gelegen in een groene omgeving tussen de Veluwe en IJssel (sterk), maar is een veelgehoorde opmerking dat de wisselwerking tussen deze omgeving en het dorp nu niet optimaal is (zwak) en naar de toekomst toe beter kan (kans). In de analyse is bewust geen harde keuze gemaakt om zulke onderwerpen in slechts één categorie te benoemen. De analyse laat op deze manier zien dat niet alle sterke punten van het dorp al volledig worden benut, maar ook hoe zwakke punten naar de toekomst toe kansen kunnen zijn of bedreigingen kunnen worden.

De analyse maakt duidelijk dat Rheden vooral gewaardeerd wordt om zijn rustige en aantrekkelijke ligging, tussen het groen van de Veluwe en water van de IJssel. Het duidelijker aanzetten van bestaande gebiedskwaliteiten kan leiden tot een (nog) beter leefklimaat. Wezenlijke ruimtelijke aspecten worden niet gemist; de analyse wijst vooral in de richting van een opwaardering van bestaande kwaliteiten en niet zozeer op het toevoegen van nieuwe. De relatie met het landschap en bijbehorende cultuurhistorische elementen biedt volop kansen voor een kwaliteitsslag. De ligging van het dorp en zijn historische plekken is wat Rheden uniek maakt.

Rheden kent een duidelijke scheiding tussen woon- en bedrijfsgebieden. Ondanks de aanwezigheid van relatief veel bedrijvigheid is het daardoor over het algemeen toch rustig wonen in het dorp. De toekomstbestendigheid van sommige woningen en naoorlogse woonwijken is echter een belangrijk punt van aandacht. De ontwikkelingen op de woningmarkt en in de economie, alsmede bezuinigingen van de overheid op het onderhoud van de openbare ruimte, leiden tot zorgen over leegstand en verarming van de leefkwaliteit. Vooral in deze gebieden liggen er kansen voor een verbeterslag.

Met name de groeninrichting kan verbindingen leggen met het landschap, meer structuur aanbrengen, de oriëntatiemogelijkheden in het dorp vergroten en inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Dergelijke kansen liggen er ook nabij de entrees van het dorp en in de omgeving van het stationgebied. Daar waar het in deze gevallen vooral gaat om het opwaarderen van bestaande kwaliteiten, liggen er in het gebied aan de zuidzijde van het dorp (rondom de sportvelden, het zwembad, de Laak en Steegse Haven) ook kansen om nieuwe kwaliteiten aan het dorp toe te voegen.

RHEDEN VAN STRAKS

"Rond 2025 is Rheden nog een dorp, waar men overzicht heeft, mensen elkaar kennen, het veilig is om te wonen en te spelen, de openbare ruimte er verzorgd uitziet en waar men in de dagelijkse behoeften kan voorzien. De inwoners die zich vanouds verbonden voelen met het dorp, herkennen de eigenheid en zien zorgvuldig ingepaste vernieuwingen om zich heen. Mensen van elders zien die ook en vinden mede daardoor Rheden aantrekkelijk om te wonen." - dorpsvisie 'Rheden's Dorpsgezicht' -

4.1 AMBITIE

In 2030 is Rheden een dorp waar rustig wonen, werken en leven in een prettige en veilige leefomgeving nog hoog in het vaandel staan. De gemeente geeft in haar beleid, regelgeving en bestemmingsplannen voldoende ruimte en heeft de juiste randvoorwaarden geschapen, zodat bewoners en organisaties hun kansen kunnen pakken.

Toeristen bezoeken Rheden graag

De ligging tussen de IJssel en Posbank maakt dat het dorp in toenemende mate kan profiteren van de vele recreanten en toeristen die deze gebieden bezoeken. Met de structuurvisie 'mijn dorp van morgen' heeft de gemeente hiervoor de juiste randvoorwaarden geschapen en zijn inwoners, ondernemers en organisaties met de uitvoering aan de slag gegaan. Zo zijn er aantrekkelijke evenementen en daghoreca op het dorpsplein, overigens niet alleen voor toeristen maar zeker ook voor de Rhedenaren zelf. Langs de belangrijkste routes van het dorp zijn diverse bed & breakfast-voorzieningen te vinden in een gemengd gebied met wonen, kleinschalige bedrijvigheid en voorzieningen op buurniveau. De vele toeristische en recreatieve hoogtenpunten in de directe omgeving van Rheden, waaronder de Posbank, uiterwaarden, het Rivierklimaatpark IJsselpoort en Rhederlaag zijn optimaal met elkaar verbonden. De Groenestraat en een -al dan niet vaste- verbinding voor fietsers en wandelaars tussen Rheden en Rhederlaag zijn hierin belangrijke schakels.

Een aantrekkelijke openbare ruimte

Bezoekers vinden makkelijk hun weg door het dorp, omdat de oriëntatiemogelijkheden sterk zijn verbeterd. Vooral doordat er een duidelijk onderscheid is in de vormgeving en het gebruik van een aantal wegen. Zo is de hoofdontsluiting over de Oranjeweg, Laakweg, Apollostraat en Havelandseweg duidelijk herkenbaar. De Groenestraat manifesteert zich nadrukkelijk als winkelstraat en toeristische verbinding tussen de Posbank en uiterwaarden. Ook de wegen die de woon-, werk- en leefgebieden ontsluiten, veelal de oude schaaftdriften, zijn als zodanig herkenbaar, onder andere door een doorlopende groene laanstructuur vanaf de Veluwezoom. Langs deze wegen dragen de vele monumentale en karakteristieke gebouwen niet alleen bij aan een betere oriëntatie, maar benadrukken ook de eigen identiteit van het dorp. De samenhang tussen de wegen komt onder meer naar voren in de vormgeving, materiaalkeuze en groene aankleding.

Op strategische plaatsen is extra aandacht geschonken aan de inrichting van de openbare ruimte en het groen. Bijvoorbeeld bij de Schaarweg, waarvan ook toeristen en recreanten veelvuldig gebruikmaken. Deze verbinding is onderdeel van een nieuwe fietsroute door het dorp, die aansluit op de langere routes door de gemeente. Fietsers hebben onder meer zicht op de haven die nog steeds in gebruik is door één van de oudste bedrijven van Rheden. De naastgelegen jachthaven is meer toegankelijk en verbonden met het dorp.

Ruimte voor bedrijvigheid

In 2030 is het bedrijventerrein Haveland er nog steeds. In samenwerking met de ondernemers en vastgoedeigenaren is de publieke ruimte aangepakt en heeft het gebied zich meer opengesteld voor omwonenden en de rest van het dorp. De Pinkelseweg heeft een vriendelijke uitstraling en deelt het terrein als het ware in tweeën. Aan de oostzijde bevinden zich nog steeds grote industriële bedrijven. Aan de andere kant van de weg is het bedrijventerrein omgevormd naar een gebied met kleinere bedrijven, bijvoorbeeld in bedrijfsverzamelgebouwen, en met een lagere milieunorm. De inrichting van dit gebied sluit aan op de wijk Grinthuizen en laat de overgang zien tussen wonen en werken. Door deze ingrepen heeft de begraafplaats aan de Pinkelseweg een prominentere plek gekregen in Rheden.

Een kloppend dorpshart

Aan het Meester B. van Leeuwenplein bevindt zich het druk bezochte en veel gebruikte dorpshuis. Samen met de Groenestraat is dit het kloppend hart van Rheden, waar zich voorzieningen concentreren die elkaar versterken en een bepaalde dynamiek genereren. In de Groenestraat bevinden zich de winkels, die zich ondanks de toename van internetverkoop, hebben weten staande te houden door zich te onderscheiden in service en kwaliteit. Aan het dorpsplein bevindt zich (dag)horeca. Regelmatig vinden hier evenementen plaats, zoals (seizoens)markten met streekproducten. Het centrum van Rheden nodigt uit om even te stoppen voor of na een bezoek aan een van de toeristische hoogtepunten in de omgeving.

Bezoekers vinden hun weg het dorp in via aantrekkelijk vormgegeven entrees. De rotonde Groenestraat/Arnhemsestraatweg is fraai ingericht. Het groen en de bebouwing rondom de rotonde stralen kwaliteit uit. De naastgelegen panden herbergen diverse functies, variërend van wonen en horeca tot andere vormen van bedrijvigheid. Voor bezoekers vanaf de Veluwezoom (Heuvenseweg) is de route naar het dorpscentrum beter te herkennen dan in het verleden. De omgeving van het treinstation heeft een passende uitstraling en aan de inrichting en in de bewegwijzering is duidelijk af te lezen dat men zich hier bevindt op de overgang van Veluwe naar IJssel. De overige dorpsentrees vanaf de Arnhemsestraatweg, en nabij de afrit van de A348, zijn netjes ingericht en sluiten aan op de uitstraling van de belangrijkste wegen in de structuur van het dorp.

Recreatiemogelijkheden in een groene omgeving

Aan de zuidflank van Rheden bevindt zich een groene buffer tussen de A348 en het dorp. Dit parkachtige gebied is vrij toegankelijk voor bewoners en recreanten. De aanwezige sportfaciliteiten worden efficiënt, en door verschillende verenigingen, gebruikt. Daarnaast zijn er allerlei andere

recreatiemogelijkheden, zoals paden voor wandelaars, hardlopers en fietsers, en is er een skatebaan, kanovijver, strandje en ruimte voor (sportieve) evenementen zoals het jaarlijkse kinderkamp Rhevak. Ook de kinderboerderij is onderdeel van het park en, bij voldoende behoefte, is er ruimte voor volks- en moestuintjes. Naast het openluchtzwembad biedt De Hangmat passende faciliteiten voor diverse sporters. Samen met de voetbal- en andere sportverenigingen vormt dit het hart van het park. Na een herinrichting van het gebied zijn er voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd en een vlotte verkeersafwikkeling, zodat er geen overlast voor de buurt is.

Aan de westzijde van Rheden sluit het park naadloos aan op het landelijk gebied van Worth Rheden. Hier gaan de voetpaden over in struinpaden, die aansluiten op de paden in het buitengebied en Rheden zodoende op een natuurlijke wijze verbinden met haar groene omgeving. Ook vanaf de Oranjeweg is deze relatie beleefbaar en zijn de aanwezige wandelpaden toegankelijk en duidelijk zichtbaar. Rondom het dorp liggen nog steeds open, groene ruimtes waarin de

vele cultuurhistorische en recreatieve accenten goed waarneembaar zijn.

Prettig wonen voor iedereen

Op een aantal vrijgekomen locaties of plekken waar vroeger nog bedrijfjes zaten, hebben kleine woningbouwontwikkelingen plaatsgevonden of zijn speel-/groenplekken gerealiseerd. De groenplekken bieden, samen met ander groen in het dorp, enige verkoeling in de steeds heter wordende zomers. Bewoners realiseren zich dat zij met een groene inrichting van hun tuinen hier zelf ook een bijdrage aan kunnen leveren. Mogelijk hebben de klimaatveranderingen tegen die tijd ook geleid tot steeds fellere hoosbuien en (kortstondige) wateroverlast. De gemeente heeft hier in de voorgaande 20 jaar op voorgesorteerd door bij herinrichtingen van het openbaar gebied en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voldoende opslagruimte op te nemen voor hemelwater. Bovendien is het merendeel van de woningen en bedrijfspanden in 2030 in staat hemelwater op eigen terrein te verwerken.

Nieuw gerealiseerde woningen zijn duidelijk anders dan de overige woningen in het dorp en voegen in die zin echt iets toe aan het woningaanbod. Langs de grotere wegen komen sporadisch appartementengebouwen voor, maar Rheden is vooral een dorp met grondgebonden woningen. In de woonwijken is de openbare ruimte opgeknapt, maar verder is er niet veel veranderd. Het is er nog steeds rustig en prettig wonen. Woningen zijn aangepast aan de eisen van de tijd en de verschillende buurten hebben een eigen identiteit en uitstraling gekregen. Hele blokken huur- en koopwoningen zijn energiezuinig gemaakt en sluiten aan bij het duurzame karakter van de gemeente. In een beschermde en veilige omgeving hebben ook mensen met een zorgvraag hun plek in het dorp gevonden.

In de woningen rondom het nieuwe Rhederhof (aan de Worth Rhedenseweg) kunnen Rhedenaren veilig en comfortabel van hun oude dag genieten. Hier concentreren zich diverse voorzieningen voor senioren en zijn de woningen zodanig ingericht dat mensen er lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Vanuit het Rhederhof is de zorg op afroep beschikbaar. In de appartementen van het zorgcomplex wonen mensen met een zware zorgvraag, vaak afhankelijk van een rollator of rolstoel. De openbare ruimte rondom het Rhederhof, en in de rest van het dorp, is zodanig ingericht dat deze ook voor hen goed toegankelijk is.

Voor de in 2014 nog dreigende toename van het aantal goederentreinen is in ons wensbeeld voor het 'Rheden van straks' een oplossing gevonden elders in Nederland. Niettemin is de drukte op het spoor wel toegenomen. Om de geluidsoverlast voor bewoners te beperken, wordt het geluid al bij de bron gereduceerd en zijn, zo nodig, passende individuele maatregelen aan de woningen genomen.

Al met al is Rheden in 2030 een compleet dorp waar nog in alle rust en veiligheid naast elkaar gewoond, gewerkt en geleefd kan worden. Een dorp met een aantrekkelijk en toegankelijk klimaat voor toerisme en bedrijvigheid. En bovenal een dorp met een rijk verenigingsleven en maatschappelijk betrokken inwoners.

*"Het dorpse karakter moet
behouden blijven."
- lid dorpspanel -*

4.2 MAATREGELEN

Om het beeld van Rheden in 2030 mogelijk te maken, moet een aantal randvoorwaarden worden geschapen. In deze paragraaf worden enkele thema's uitgewerkt op het schaalniveau van het dorp. In het volgende hoofdstuk volgen de ambities voor de verschillende deelgebieden, belangrijkste wegen en bijzondere plekken.

1. Actualiseren bestemmingsplannen

Rheden blijft een dorp om te wonen, werken én leven met een rustig en groen karakter. Wij handhaven de functionele scheiding tussen de woongebieden van het dorp, het centrumgebied rond de Groenestraat en het bedrijventerrein Haveland.

De huidige grenzen van de bestemmingsplannen 'Rheden-West' en 'Rheden-Oost' kennen een aantal opvallende keuzes. Zo valt een klein deel van het bedrijventerrein Haveland (nabij de insteekhaven) onder de invloedssfeer van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied'. Ook de strook aan de zuidwestkant van het dorp, met onder meer de sportvelden en het zwembad, is gelegen binnen het 'Landelijk Gebied'. De ruimtelijke invloed van deze gebieden op de dorpskern is echter groot. Daarom worden de grenzen bij een actualisatie van de bestemmingsplannen herzien en deze gebieden onder het bestemmingsplan van de dorpskern gebracht.

Bij de laatste actualisatie is bewust gekozen voor een ruime wijze van bestemmen. Hoewel dit uitgangspunt nog steeds voorop staat, is op onderdelen een andere invulling gewenst. Zo is er in de huidige systematiek geen onderscheid tussen grondgebonden en gestapeld wonen, waardoor soms appartementen worden gerealiseerd op locaties waar dit minder passend is.

Daarnaast biedt de ruime omschrijving van 'wonen' geen ruimte om te differentiëren tussen wonen met en zonder zorg. Hierdoor ontbreekt het aan sturingsmogelijkheden voor een goede toedeling van bijzondere woonvormen aan wijken en straten, die daarvoor geschikt zijn en dat kunnen dragen gezien de samenstelling van de bevolking. Voorafgaand aan de actualisatie doen wij een onderzoek naar deze en andere aspecten rondom de afstemming van wonen, welzijn en zorg in het bestemmingsplan.

2. Actualiseren welstandscriteria

Het bestemmingsplan en de welstandscriteria vormen de juridische vertaling van de structuurvisie. Aan de hand van de welstandscriteria wordt de ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing geborgd. De Welstandsnota beschrijft aan welke kwaliteitseisen er bij sloop/(ver)nieuwbouw moet worden voldaan en in welke gebieden het toezicht wordt aangescherpt, dan wel losgelaten. Bij de evaluatie en actualisatie van de Welstandsnota is de structuurvisie leidend bij de afwegingen in welstands- en kwaliteitsniveaus per dorp.

3. Verbeteren openbare ruimte, herkenbaarheid en oriëntatie

Bezoekers die voor het eerst in het dorp komen, geven vaak aan gemakkelijk te verdwalen. De verschillende gebieden en wegen hebben een weinig onderscheidend karakter. Inzet is de structuur van het dorp te verduidelijken, de oriëntatie te versterken en meer differentiatie in de woonwijken aan te brengen.

Gelijktijdig met het vervangen van de riolering wordt de openbare ruimte van diverse straten opgewaardeerd en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving verbeterd. Materialen worden zoveel mogelijk hergebruikt. De toegankelijkheid van de openbare ruimte voor senioren en Kwetsbare groepen blijft een belangrijk ontwerp- en beheeraspect.

Meer of een ander type openbaar groen levert een bijdrage aan een groenere en minder stenige uitstraling van het dorp, evenals het gebruik van klinkers in plaats van asfalt in de woonstraten. Bovendien blijkt uit onderzoek dat de aanwezigheid van groen een positief effect heeft op de leefkwaliteit en zorgt voor de nodige verkoeling tijdens warme zomers. Het groen in de particuliere tuinen zorgt er ook voor dat dieren zich goed door het dorp kunnen verplaatsen. Door bij toekomstige herinrichtingen meer

"Als nieuwkomer in Rheden valt het mij op dat het straatbeeld erg stenig is, door gebrek aan groen en veelvuldig gebruik van asfalt. Je ervaart vrij sterk het contrast van de groene omgeving met het stedelijk gebied."
- lid dorpspanel -

samenhang aan te brengen met het openbare groen, water en de landschappelijke gebieden rondom het dorp kan het leefgebied van de fauna in Rheden verder worden verbeterd.

4. *Inpassen mogelijke geluidsmaatregelen spoor*

Veel inwoners ondervinden overlast van het treinverkeer. Het leefmilieu langs het spoor komt verder onder druk te staan als de voorgenomen groei van met name het goederenvervoer doorgang vindt. Hoewel de gemeente maar beperkt invloed heeft op de toepassing van geluidsmaatregelen, heeft het onze voorkeur de geluidsoverlast voor bewoners te beperken door het geluid al bij de bron te reduceren. Zo nodig, worden passende individuele maatregelen aan de woningen genomen of collectieve maatregelen die met het oog op de ruimtelijke kwaliteit goed inpasbaar zijn. Een geluidsscherm van enkele meters hoog is dat bijvoorbeeld niet, omdat het zicht op en de beleving van de Veluwezoom vanuit het dorp daarmee ernstig wordt verstoord. In het overleg met de verantwoordelijke instanties moet blijken of dergelijke maatregelen voldoende effect hebben en haalbaar zijn.

"De plannen voor een groei van het goederenverkeer over het spoor vormen een bedreiging voor de leefbaarheid. Deze groei leidt tot enorme overlast, drukte bij spoorwegovergangen en minder fraaie maatregelen in de openbare ruimte." - lid dorpspanel -

5. *Vergroten aantrekkelijkheid voor toeristen*

Rheden is aantrekkelijk gelegen: dichtbij een grote stad, maar in een natuurlijke omgeving. Voor de vele toeristen en recreanten die het Nationaal Park Veluwezoom bezoeken, is er echter weinig reden het dorp te bezoeken. Deze structuurvisie schept de voorwaarden om het dorp aantrekkelijker te maken voor verblijfsrecreatie. Zo beogen wij bij een herziening van het bestemmingsplan in historische of beeldbepalende bebouwing de bestemming bed & breakfast mogelijk te maken en de bestemming van horecavoorzieningen te verruimen met pensionmogelijkheden.

De dorpsentrees krijgen een meer uitnodigende uitstraling en de route naar het dorpscentrum wordt voor bezoekers vanaf de Veluwezoom (Heuvenseweg) beter herkenbaar. Aan de zuidkant streven wij naar een betere verbinding met Rhederlaag, bijvoorbeeld door een uitbreiding van de vaartijden en –seizoenen van het pontje. Voor toeristen moet het aantrekkelijker worden om het centrum te bezoeken, door evenementen of om gebruik te maken van de horeca. Verder verbeteren wij de recreatieve fietsroute door het dorp en zorgen ervoor dat deze ook bij hoogwater aansluiting vindt op de langere afstandsroutes.

"Het moet voor ondernemers in het dorp een uitdaging zijn om samen met Natuurmonumenten en betrokkenen aan de IJsseloevers en Rhederlaag, ideeën te ontwikkelen voor combinaties van recreatie in de zo uiteenlopende, maar vlak bij elkaar liggende natuur en landschappen. Verbindingen tussen verschillende attractiepunten moeten voor het dorp levendigheid en profijt kunnen opleveren, te beginnen bij het kerngebied Groenestraat-Veerweg-Schoolweg voor wandelaars en fietsers." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

6. *Verduurzaming en klimaatadaptatie*

Door bevolkingsontwikkelingen neemt de behoefte aan uitbreiding af. De nadruk komt te liggen op kleinschalige nieuwbouw en renovatie van de bestaande woningvoorraad. Dat biedt kansen om een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving te realiseren, waarbij wij inzetten op kwaliteit, comfort, energieprestatie en toekomstwaarde. De gemeente jaagt de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid aan en zoekt hierbij nadrukkelijk de samenwerking met woningcorporaties en particuliere woningeigenaren.

Op lange termijn lijkt zonne-energie de belangrijkste duurzame energiebron te worden. Naast daken van woningen bieden grote dakoppervlakten, zoals van de bedrijven op industrieterrein Haveland en zorginstellingen, volop mogelijkheden voor opwekking van zonne-energie. Om

ook bij nieuwbouw optimaal gebruik te kunnen maken van de kracht van de zon, wordt al bij het ontwerp rekening gehouden met de oriëntatie op de zon.

Een structuurvisie gaat echter vooral over de ruimtelijke kwaliteit. In de woonwijken en op het bedrijventerrein wordt het gebruik van zonnepanelen aangemoedigd, maar in het centrumgebied, aan de noordflank en op monumentale panden vormen de panelen niet altijd een kwaliteitsimpuls voor het straatbeeld. In de Welstandsnota wordt dit verder uitgewerkt. Op het eerste gezicht lijken met name de daken van de sporthal en grotere bedrijfsgebouwen geschikt om de collectieve winning van zonne-energie op haalbaarheid te onderzoeken, zolang dit zorgvuldig kan worden ingepast in de omgeving.

Bij een herinrichting van het openbaar gebied en bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen houden wij rekening met het opvangen van de mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Bomen en ander groen zorgen niet alleen voor verkoeling in warme zomers, maar na een felle hoosbui kunnen deze groenplekken ook overtollig hemelwater opslaan en daardoor wateroverlast voorkomen. Bij woningen en bedrijfspanden wordt hemelwater zoveel mogelijk op het eigen terrein verwerkt. Verder willen wij bewoners bewust maken van het feit dat zij ook zelf een bijdrage kunnen leveren op het gebied van klimaatadaptatie door hun tuinen groen te houden en deze vooral niet te bestraten.

7. *Beleefbaar maken natuurlijke omgeving en cultuurhistorie*
Rheden is uniek gelegen tussen een rivierlandschap en stuwwallenlandschap. De landschappelijke verbinding van het dorp met zijn directe omgeving is echter niet optimaal. Ook in het groene gebied langs de sportvelden, het zwembad en De Laak liggen kansen om iets toe te voegen aan het dorp. Deze structuurvisie zet in op het benutten van deze mogelijkheden (zie ook paragraaf 5.7), het 'afmaken' van de dorpsranden en het beleefbaar maken van de waardevolle gebieden en het landschap voor inwoners en recreanten. De herkenbaarheid en beleefbaarheid van cultuurhistorische elementen en bijzondere, historische locaties wordt verbeterd.

"De verbinding van het dorp met zijn omgeving kan beter. Als nieuwkomer heb ik geruime tijd niet van het bestaan van de haven geweten." - lid dorpspanel -

8. *Tijdelijk invullen leegstaande panden of locaties*

De economische crisis en andere sociaaleconomische ontwikkelingen leiden mogelijk tot een toename van leegstaande winkels, woningen en bedrijfspanden met alle negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van dien. Voor niet tot ontwikkeling gekomen plannen, en braakliggende of verpauperde percelen, staan wij positief tegenover initiatieven om deze locaties tijdelijk anders te gebruiken wanneer dit tot een kwaliteitsimpuls voor de omgeving leidt. Ook verruimen wij de mogelijkheden om tijdelijk andere functies te herbergen in panden die gedurende langere tijd leegstaan. Het tijdelijk gebruik van deze panden moet in eerste instantie bijdragen aan de levendigheid van het dorp, zoals een (seizoens)winkeltje met streekproducten of initiatieven op cultureel gebied. Wanneer deze behoefte er niet blijkt te zijn, dan staan wij in beginsel positief tegenover ander tijdelijk gebruik, zoals wonen. De tijdelijkheid van deze functies dient van te voren aangetoond te worden.

"Leegstaande panden zijn slecht voor de lokale economie en het vestigingsklimaat voor bewoners/ondernemers. Bovendien leidt leegstand vaak tot verrommeling en verwaarlozing van de omgeving." - lid dorpspanel -

9. *Nieuwe inbreidingslocaties en mogelijke (her)ontwikkelingen*

Gedurende de looptijd van deze structuurvisie komen er ongetwijfeld locaties vrij, die nu nog niet worden voorzien, maar wel ontwikkelpotentie hebben. Bijvoorbeeld wanneer er door sluiting bedrijfjes uit woongebieden vertrekken of door verplaatsing van maatschappelijke functies gebouwen leeg komen te staan. Wanneer dit aan de orde is, maken wij per locatie een afweging, passend bij de ambities van deze structuurvisie. In het ene geval kan een locatie wellicht gebruikt worden voor kleinschalige woningbouwontwikkelingen, die aansluiten bij de

stedenbouwkundige structuur van hun omgeving en iets toevoegen aan het bestaande woningaanbod. In het andere geval ligt het misschien meer voor de hand om een locatie, die goed aansluit bij de groenstructuur van het dorp, in te zetten voor extra groen in het kader van klimaatadaptatie of als natuurlijke speelplek voor kinderen.

Vooraf voor locaties in het historisch dorpsgebied, met zijn diepe achtertuinen, komen af en toe ook verzoeken binnen voor het herontwikkelen van achter-/binnenterreinen. Een individuele ontwikkeling van deze kavels is niet wenselijk. Wanneer er een verzoek komt voor een gezamenlijke herontwikkeling van verschillende kavels, wegen wij dat initiatief af aan de hand van de ambities in deze structuurvisie.

Daarnaast is een aantal locaties in het vigerend bestemmingsplan niet ingevuld, omdat deze bij de vaststelling ervan nog in ontwikkeling waren. Voor de locaties die inmiddels ontwikkeld zijn, is alsnog een bestemmingsplan gemaakt. Voor enkele andere locaties is het, om wat voor reden dan ook, nooit tot een ontwikkeling gekomen. Bij de volgende actualisatie van het bestemmingsplan bestemmen wij deze locaties op een wijze die past bij het wensbeeld van deze structuurvisie.

Ten slotte zijn in de afgelopen jaren diverse plannen ontwikkeld op basis van de structuurvisie uit 2006. Hoewel de vergunningen hiervoor vaak al zijn afgegeven, komt een aantal van deze ontwikkelingen niet van de grond. Hiermee dient zich de vraag aan of de oorspronkelijke plannen nog wel passen bij ons wensbeeld voor het Rheden van straks. In deze gevallen treden wij in overleg met de eigenaar over de vraag waarom het plan niet tot ontwikkeling komt en staan open voor een onderzoek naar een andere, passende invulling van de locatie.

DEELGEBIEDEN

5

5.1 HET DORPSCENTRUM

Het centrumgebied van Rheden ligt direct ten noorden van de historische dorpsoorsprong en wordt gevormd door de Groenestraat vanaf de Dorpsstraat tot de kruising met de Arnhemseweg en Veerweg. Van oorsprong is de Groenestraat een historische route naar de bossen en heidevelden op de Veluwe. De van oorsprong agrarische bebouwing heeft zich steeds meer verdicht, waardoor het anno 2014 het meest verstedelijkte deel van het dorp is.

Het centrumgebied kenmerkt zich door de voorzieningen die in dit gebied gelegen zijn. De Groenestraat is een typische winkelstraat, gericht op de dagelijkse behoeften. Naast het winkelend publiek wordt de Groenestraat door andere verkeersdeelnemers nog steeds als noord-zuid ontsluiting gebruikt. Tel daar het bevoorradend vrachtverkeer bij op en er ontstaat een behoorlijke drukte in het winkelgebied.

5.1.1 AMBITIE

Het centrumgebied heeft met de recente herinrichting van de Groenestraat een flinke kwaliteitsimpuls gekregen. Onze verdere ambitie voor het gebied is vooral gericht op behoud van het bestaande: behoud van karakteristieke bebouwing en behoud van functies. Voor het openbaar groen zetten wij in op hoogwaardig, maar incidenteel groen.

"Het winkelaanbod is voor een dorp van deze omvang goed te noemen." - lid dorpspanel -

"Een door velen verwoorde, grote ergernis zijn de gesloten, troosteloze gevels van de supermarkten."

- dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

Het winkelcentrum heeft een relatief klein verzorgingsgebied en, mede als gevolg van veranderend consumentengedrag, is onze ambitie daarom vooral gericht op behoud van de winkelvoorraad. Om het draagvlak voor de aanwezige winkels te behouden en waar mogelijk te versterken, willen wij de dynamiek in het gebied

vergroten en de uitstraling van de gevels verbeteren. Daarnaast willen wij rust brengen in de verkeerssituatie en de overlast van sluip/vrachtverkeer in het centrumgebied beperken.

Wij beogen dat de entrees naar het centrum meer uitnodigen om het gebied te bezoeken. Met name de entree bij de kruising Groenestraat-Veerweg vraagt in dat opzicht om een impuls. De entree aan de zuidkant, grenzend aan het dorpsplein, is bij de herinrichting van de Groenestraat al opgepakt, maar de bebouwing op de kop van de Groenestraat kan laten aansluiten op het dorpsplein. Een horecagelegenheid zou een prima aanvulling zijn op de bestaande voorzieningen in dit gebied.

5.1.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor het dorpscentrum specifiek in op de volgende maatregelen.

1. *Terugdringen doorgaand verkeer*

Door het helderder maken van de wegenstructuur in het dorp (zie ook paragraaf 5.8) willen wij het gebruik van de Groenestraat als noord-zuid ontsluiting door doorgaand verkeer terugdringen en zo de overlast in het centrumgebied beperken. Daarnaast komen er in de Groenestraat, nabij de aansluiting met de wijk Grinthuizen, een drietal plateaus en hebben verkeersdeelnemers op deze weg in de toekomst niet langer voorrang op de andere wegen.

2. *Vergroten dynamiek*

Door in het centrumgebied voorzieningen te concentreren die een bepaalde dynamiek genereren, en het mogelijk maken van evenementen en verblijfsrecreatie, wordt het draagvlak voor de aanwezige winkels versterkt. Het gebied kan een verdere impuls krijgen door detailhandel en daghoreca van buiten het winkelgebied aan te sporen zich hier te vestigen.

3. *Verbeteren uitstraling gevels*

In de Welstandsnota nemen wij criteria op die de gewenste kwaliteit en uitstraling van de gevels in het centrumgebied beschrijven. De uitstraling en het onderhoudsniveau van de openbare ruimte moet voor bedrijven en particuliere eigenaren een stimulans zijn om de kwaliteit van hun eigen gevels te verbeteren. Een en ander houdt mogelijk in dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte in het centrumgebied op een hoger peil moet worden gezet.

4. *Ontwikkelen entrees Groenestraat*

Bij de actualisatie van het vigerend bestemmingsplan was er geen overeenstemming over de invulling van de locatie Groenestraat 75/77. Later is er alsnog een bestemmingsplan opgesteld dat uitgaat van de huidige bebouwing en functies. Niettemin is er zowel bij de eigenaar als gemeente nog steeds een wens om anders met deze plek om te gaan. Samen met de kerk en het plein, is het een markante plek in het dorp die kan bijdragen aan een fraaie en uitnodigende entree naar de Groenestraat vanaf de zuidkant van het dorp. Bij een nieuwe ontwikkeling is de gewenste hoofdfunctie horeca in relatie tot het nabijgelegen plein, dan wel voorzieningen of detailhandel. Om de entreefunctie te benadrukken, staat bij een eventueel ontwerp een aansprekende en uitnodigende vormgeving, die past bij de uitstraling van de Groenestraat, voorop.

De kruising Groenestaat - Veerweg vormt de noordelijke entree naar het winkelgebied. Op deze plek is de openbare ruimte onlangs opnieuw ingericht en er bevinden zich al horeca en winkels. Door het gebruik van strategisch groen willen wij deze entree nog net wat meer uitstraling geven.

5. *Andere functie voor locatie transportbedrijven?*

Aan de Schoolweg bevinden zich van oudsher twee transportbedrijven. Vandaag de dag verdragen deze functies zich eigenlijk niet goed met de andere functies in het centrumgebied en zouden zij passender zijn in de omgeving van het bedrijventerrein. Maar omdat deze locaties qua milieu, verkeersbewegingen en dergelijke geen onaanvaardbare risico's opleveren, zijn zij opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Deze keuze neemt echter niet weg dat er kan worden nagedacht over wat er met deze locaties moet gebeuren wanneer de huidige bedrijfsvoering eindig is. In dat geval streven wij naar een ontwikkeling en bestemming die recht doet aan de centrumfunctie van het gebied. Mogelijk kunnen de locaties een rol spelen in het oplossen van parkeerproblemen of worden herontwikkeld tot woningen die geschikt zijn voor senioren. Bij een herontwikkeling is het behoud van de karakteristieke verstaffeling in de voorgevelrooilijn gewenst.

"Voor een transportbedrijf is een plek tussen woon- en winkelbebouwing nu en in de toekomst niet meer optimaal te noemen. Herschikking en verplaatsing zijn ingrijpende activiteiten, die bovendien een lange adem vergen. Wel kan er op korte termijn aan bijgedragen worden dat de hinder, fysiek en visueel, zoveel mogelijk worden beperkt. Ook kunnen bedrijven en gemeente samen het karakter versterken van een groen dorp in een groene omgeving." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

5.2 HET HISTORISCH DORPSGEBIED

Rheden is ontstaan aan een kruising van wegen nabij de huidige protestantse kerk aan de Dorpsstraat. Deze omgeving heeft nu een parkachtig karakter en is van cultuurhistorische waarde door de aanwezigheid van enkele monumentale gebouwen, de nog aanwezige hoofdstructuur en open ruimte. Vanuit de historische kern groeide het dorp perceelsgewijs langs veldwegen en schaapsdriften verder uit. De diversiteit van de soorten bebouwing in het historisch dorpsgebied is groot.

Het historisch dorpsgebied heeft voornamelijk een woonfunctie, maar her en der zijn ook van oudsher gevestigde bedrijfjes te vinden. Nabij het dorpscentrum is de nodige detailhandel aanwezig. Het gebied heeft een kleinschalig en intiem karakter met een rustige uitstraling.

5.2.1 AMBITIE

Het historisch dorpsgebied herbergt veel kwaliteiten die passen bij het wensbeeld voor het Rheden van straks. Het behoud van het specifieke ruimtelijke karakter staat dan ook centraal in onze ambitie. Dit karakter is onder meer herkenbaar in de positionering, bouwmassa's en materiaalkeuze van de bebouwing. De kleinschaligheid in het gebied en de individualiteit van de panden staan voorop. Bij renovatie of nieuwbouw wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de traditionele, historische uitstraling.

Bij grotere ingrepen in de openbare ruimte staat het uitgangspunt voorop dat de rust in het straatbeeld niet wordt verstoord. In contrast met de variatie in de bebouwing wordt daarom een sobere inrichting van de openbare ruimte nagestreefd. Eenvoud in profilering is het uitgangspunt. Voor kleur- en materiaalgebruik wordt aangesloten bij het historische karakter. Waar mogelijk wordt bij een herinrichting van de openbare ruimte extra parkeercapaciteit toegevoegd. Het groen in het straatbeeld kan worden versterkt door op strategische plekken ruimte te creëren voor een flinke boom.

5.2.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor het historisch dorpsgebied specifiek in op onderstaande maatregel.

1. *Behoud ruimtelijke karakter*

De ambitie tot behoud van het karakter van het historisch dorpsgebied nemen wij op in het bestemmingsplan en de Welstandsnota. Sloop van karakteristieke bebouwing wordt alleen mogelijk wanneer hier een goedgekeurd en haalbaar alternatief voor is, passend bij de contouren van de oorspronkelijke bebouwing.

5.3 HET NAOORLOGSE WOONGEBIED

Rheden-West is een omvangrijk woongebied aan de westzijde van de historische kern. Uitlopers van het historisch dorpsgebied dringen diep door in het woongebied langs de Arnhemseweg en Oranjeweg. Het gebied kenmerkt zich als een grote uitbreidingswijk met blokken van veelal twee-onder-één-kap- en rijtjeswoningen in een traditionele verkaveling. De schaal van de uitbreiding en het gebrek aan markante oriëntatiepunten geven de wijk een ietwat monotone uitstraling. Dit wordt nog eens versterkt door de eenzijdige woonfunctie van het gebied. Wijkvoorzieningen zijn hoofdzakelijk geconcentreerd rond de Arnhemseweg en aan het driehoekige pleintje aan de Oranjeweg/Zwarteweg.

"De snelle groei in de jaren '40, '50 en begin '60 leidde tot nogal eenvormige buurten: veel lange blokken langs rechte straten. Het biedt weliswaar een rustig, dorps beeld, maar er zijn weinig markante herkenningspunten, op het saaie af dus." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

Vrijwel het gehele naoorlogse woongebied ademt een sfeer van rust door een eenvoudige opzet van het bebouwingspatroon en beperkte variatie in architectuur en materiaalkeuze. Ondanks de aanwezigheid van weinig openbaar groen, maakt de wijk toch een groene indruk. Dit komt vooral door de particuliere voortuinen en het zicht op de Veluwezoom vanuit een deel van de wijk.

Een deel van de woningvoorraad in het naoorlogse woongebied bestaat uit eenzijdige, enigszins verouderde woningen. Deze woningen bieden onvoldoende mogelijkheden om de vergrijzing van de bevolking op te vangen en zijn op termijn evenmin aantrekkelijk voor andere woningzoekenden.

"Een deel van de woningvoorraad is zichtbaar sleets geworden, vooral die uit de jaren '40 en '50; ruimte en kwaliteit van huis en erf zijn niet meer van deze tijd en zeker niet van de toekomst. Daar moet wat mee gebeuren." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

5.3.1 AMBITIE

Onze ruimtelijke ambitie is vooral gericht op het behoud van het rustige en groene karakter van de wijk, behoud van het zicht op de Veluwezoom en het opwaarderen van markante en groene plekken. Daarnaast willen wij de eenvormigheid van het naoorlogse woongebied doorbreken door meer onderscheid te maken tussen de woonstraten en wegen die het gebied ontsluiten. Binnen het geraamte van deze wegen streven wij naar meer onderscheid in gebiedskwaliteiten en differentiatie in bebouwing, waarbij de nadruk op grondgebonden bebouwing ligt. Binnen de huidige opzet van de wijk kunnen met name de diverse hoekpanden (voormalige winkeltjes/bedrijfsruimtes) bijdragen aan een verbeterde oriëntatie of meer groen in de wijk. Bijvoorbeeld door de panden weer te gebruiken voor bedrijvigheid, als zorg-/steunpunt in de buurt of door de panden om te kleuren naar wonen en de huidige verharding aan te wenden als voor- en zijtuinen.

Door andere materiaal- en kleurkeuzes in de openbare ruimte, en de toepassing van oriëntatiegroen, krijgt het naoorlogse woongebied een wat meer vriendelijke uitstraling. Groene plekken zijn vooral functioneel van aard, centraal gelegen en hebben een toegevoegde waarde voor de wijk.

Naast het toekomstbestendig maken van met name de huurwoningvoorraad, is onze ambitie in het naoorlogse woongebied er ook op gericht om meer differentiatie -en dus keuzemogelijkheden- aan te brengen. Nieuwbouw- en renovatieprojecten moeten in die zin echt iets toevoegen aan het bestaande woningaanbod.

In Rheden bestaat minder variatie en dus keuzemogelijkheden om te wonen dan in Dieren en Velp. Verscheidenheid in de woningvoorraad is belangrijk, zowel voor Rhedenaren als voor mensen van elders.” - dorpsvisie ‘Rheden Dorpsgezicht’ -

5.3.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor het naoorlogse woongebied specifiek in op onderstaande maatregel.

1. *Vergroten differentiatie woningvoorraad*

In het uitgestrekte naoorlogse woongebied komen slechts een paar verschillende woningtypen voor. Door de situatie op de woningmarkt en rijksbeleid lijkt een grootschalige herstructurering, zoals in Velp-Zuid, voorlopig echter geen haalbare kaart. Wij gaan daarom samen met Vivare, eigenaar van het grootste gedeelte van de huurwoningen, stap voor stap op zoek naar de gewenste differentiatie. Zoals bij het project aan de Scherpenhofseweg, waar 8 verouderde seniorenwoningen zijn gesloopt en 8 energieneutrale grondgebonden huurwoningen worden teruggebouwd. De eerste energieneutrale nieuwbouwwoningen in de gemeente.

Woningcorporaties hebben de inkomsten van woningverkoop nodig om investeringen in de leefbaarheid te kunnen doen en nieuwe bouwprojecten te realiseren. De verkoop van huurwoningen leidt echter tot versnippering van eigendom en kan zo een drempel vormen voor toekomstige verbeteringen op buurniveau. Daarom willen wij in 2014 bij het vernieuwen van de prestatieafspraken met Vivare over dit onderwerp afspraken maken. Insteek is dat er geen woningen meer in de verkoop worden gebracht in ‘onaangeroerde’ blokken. Er vindt dan alleen nog complexgewijze verkoop plaats of in blokken waar een deel van de woningen al verkocht is.

“Individuele verkoop uit de oudere huurcomplexen leidt tot versnippering van eigendom. Die maakt een goede aanpak later erg moeilijk. Er is dus nu beleid nodig, dat voorkomt dat drempels worden opgeworpen voor noodzakelijke verbeteringen over enkele jaren.”
- dorpsvisie ‘Rheden Dorpsgezicht’ -

Het vernieuwen van de prestatieafspraken is tevens een goed moment om concrete afspraken te maken over het toekomstbestendig maken van de huurwoningvoorraad in Rheden-West. Bij de ontwikkeling van nieuwe plannen leggen wij vervolgens al in een vroeg stadium een duidelijke koppeling met de inrichting en uitstraling van de openbare ruimte.

5.4 DE LATERE INBREIDINGEN

Eind jaren '70 van de vorige eeuw is de *Gasthuisbouwing* aan de zuidrand van het dorp gebouwd. Deze inbreiding met grondgebonden twee-onder-één-kap- en rijwoningen heeft de typische kenmerken van een jaren '70 wijk en is het enige woongebied in Rheden dat een zogenaamde bloemkooltypologie kent. De hoeveelheid openbare ruimte is in relatie tot de privéterreinen groot. Desondanks kent het woongebied een kleinschalig en intiem karakter door de veelvuldige toepassing van groen in de openbare ruimte.

Aan de IJsselsingel is een complex met gestapelde en grondgebonden woningen gelegen dat in de jaren '90 van de vorige eeuw is gerealiseerd. De moderne architectonische uitvoering, alsmede het kleur- en materiaalgebruik, geven het complex een eigen identiteit die sterk onderscheidend is ten opzichte van het omliggende woongebied. De royale toepassing van openbaar groen geeft het geheel een vriendelijke uitstraling.

Eveneens in de jaren '90 van de vorige eeuw is een voormalige bedrijfslocatie aan de Dorpsstraat omgevormd tot woongebied. Het gebied is kleinschalig van opzet en kent slechts één straat eindigend in een pleintje waaraan grondgebonden twee-onder-één-kapwoningen zijn gelegen; de *Smederijstraat*. De kleinschaligheid van deze locatie wordt versterkt door de compacte opzet van de bebouwing, dicht op de straat met bescheiden voortuintjes.

Een inbreiding van een geheel andere orde is *Rhederhof*; een zorgcomplex met woningen voor senioren aan de Worth Rhedenseweg. Kenmerkend voor deze locatie is de open structuur van de bebouwing met veel groen tussen de gebouwen. Daarnaast springt de afwisseling in de hoogte van de bouwblokken (twee tot vijf lagen) in het oog, evenals de strakke architectonische vormgeving.

De wijk *Grinthuizen* ten oosten van de Groenestraat is de meest recente grootschalige inbreidingslocatie. Het betreft de omvorming van een gedeelte van het bedrijventerrein Haveland naar woongebied. Een deel van het plan is anno 2014 nog in aanbouw. Het gebied krijgt een dorpse bebouwingsdichtheid in een parkachtige setting.

5.4.1 AMBITIE

Onze ambitie is gericht op het behouden van de eigen identiteit van de inbreidingsgebieden. Doordat deze locaties een geheel eigen sfeer uitademen, zijn zij een belangrijke toevoeging aan de bestaande, enigszins eentonige woningvoorraad van Rheden.

Bij een toekomstige herinrichting van de openbare ruimte op bestaande locaties is het behoud van de eigen identiteit het uitgangspunt. Daarnaast dient bij het ontwerp rekening te worden gehouden met de tijdgeest die het complex uitstraalt. Bij de ontwikkeling van nieuwe inbreidingslocaties is onze ambitie gericht op het vergroten van de woningdifferentiatie en versterken van de identiteit.

5.4.2 MAATREGELLEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor de latere inbreidingen specifiek in op onderstaande maatregelen.

1. Behoud ruimtelijke karakter

De ambitie tot behoud van het karakter en de beeldkwaliteit van de latere inbreidingen nemen wij op in het bestemmingsplan en de Welstandsnota.

2. Afronden woningbouwproject Grinthuizen

De wijk Grinthuizen krijgt een gevarieerd woningaanbod. Naast groen, bomen, speelweiden en hagen wordt langs de rand van de woonwijk een plantsoen aangelegd zodat het zicht op het achterliggende bedrijventerrein wordt verminderd. Een gedeelte van de wijk is inmiddels

gebouwd, de resterende fases volgen in 2014. In de verdere toekomst kan de wijk in zijn opzet en structuur aansluiting vinden met mogelijke ontwikkelingen op het aangrenzende bedrijventerrein Haveland (zie paragraaf 5.5) en de begraafplaats aan de Pinkelseweg een groene plek worden in dit woon- en werkgebied.

3. *Ontwikkelingen Rhederhof (Worth Rhedenseweg)*

De functionele en ruimtelijke kwaliteit van het gebied rondom het Rhederhof aan de Worth Rhedenseweg willen wij behouden en versterken. Omdat nog niet precies duidelijk is welke gevolgen de ontwikkelingen in de AWBZ en Wmo hebben voor de vraag naar intramurale zorg, blijven wij deze actief volgen.

In de appartementen van het zorgcomplex wonen steeds vaker mensen met een zware zorgvraag, veelal afhankelijk van een rollator of rolstoel. In de rondomgelegen woningen kunnen de wat meer mobiele Rhedenaren veilig en comfortabel van hun oude dag genieten, waarbij de zorg vanuit Rhederhof op afroep beschikbaar is. De levering van diensten vanuit Rhederhof maakt dat prioriteit kan worden gegeven aan het aanpassen van nabijgelegen woningen, zodat mensen er nog lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk ingezet op levensloopbestendig bouwen. Verder kunnen in dit gebied ontwikkelingen en functies een plek krijgen, die passen bij de doelgroep. De openbare ruimte rondom Rhederhof, en in de rest van het dorp, wordt zodanig ingericht dat deze ook voor senioren en mensen met een mobiliteitsbeperking goed toegankelijk is. Daarnaast realiseren wij een plek in de openlucht waar senioren elkaar kunnen ontmoeten.

5.5 HET BEDRIJVENTERREIN

Omstreeks 1900 kwam de industrie in Rheden tot ontwikkeling. Aan de IJssel werden steen- en betonfabrieken opgericht. Geleidelijk ontwikkelde zich het bedrijventerrein Haveland, dat anno 2014 een omvangrijk en vrijwel aaneengesloten gebied aan de noordoostzijde van de dorpskern beslaat.

Het bedrijventerrein grenst aan de spoorlijn en insteekhaven. Het terrein manifesteert zich, met relatief grootschalige bebouwing en opslag, nadrukkelijk aan de rand van de historische kern. Een drietal ontsluitingsroutes van het dorp loopt door of langs het gebied. De mogelijkheid om voor transport over water te kiezen, zorgt ervoor dat Rheden een interessante vestigingslocatie is voor bepaalde bedrijven. Hoewel de functionele relatie met de IJssel (dode IJsselarm) daarmee nog steeds aanwezig is, zijn er ruimtelijk gezien nauwelijks verbanden met het oppervlaktewater.

Haveland kenmerkt zich als een vrij stenig bedrijventerrein met grote bedrijven, afgewisseld met de aanwezigheid van kleine arbeiderswoningen aan de Havelandseweg. De overgangen van bedrijfserf naar openbare weg worden meestal gevormd door een eenvoudig hekwerk van enkele meters hoog. Het summier aanwezige groen is voornamelijk gesitueerd in een beperkt aantal plantsoenen, bomenlanen en op particuliere percelen. Het terrein ademt een gesloten sfeer, de toegankelijkheid van het gebied is minimaal.

De huidige inrichting van de ruimte rondom de bedrijven geeft het bedrijventerrein een grijze en rommelige uitstraling. Op het bedrijventerrein kan weinig neerslag in de grond trekken: vrijwel het gehele gebied is verhard. Door uitbreidingen heeft er een verschuiving van verkeersbewegingen plaatsgevonden, waar de kwaliteit van met name de Schaarweg niet op is berekend.

"Lelijke panden en verwaarloosd groen.

Ik kom er niet graag."

- lid dorpspanel -

Nabij het bedrijventerrein, op een geluids- en milieugevoelige plaats, liggen enkele woningen die in het huidige bestemmingsplan onder het overgangsrecht zijn gebracht.

5.5.1 AMBITIE

Werk en bedrijvigheid zijn belangrijke onderdelen van de identiteit van het dorp. Onze ambitie gaat daarom uit van het behoud van het industriële bedrijventerrein Haveland als één van de kenmerkende gebieden van Rheden. Daarbij is het onze ambitie om de ruimtelijke kwaliteit van het terrein en zijn directe omgeving te vergroten. Wij willen het gebied rondom de bedrijven toegankelijker maken voor buitenstaanders en beter verbinden met het dorp.

In onze ruimtelijke ambitie krijgt de Pinkelseweg een meer vriendelijke uitstraling en deelt het terrein als het ware in tweeën. Aan de oostzijde bevinden zich nog steeds grote industriële bedrijven. Aan de andere kant van de weg is het bedrijventerrein omgevormd naar een gebied met kleinere bedrijven, bijvoorbeeld in bedrijfsverzamelgebouwen, en met een lagere milieunorm. De inrichting van dit gebied sluit aan op de wijk Grinthuizen en laat de overgang zien tussen wonen en werken. Door deze ingrepen krijgt de begraafplaats aan de Pinkelseweg, een belangrijke cultuurhistorische locatie, een prominentere plek in Rheden.

5.5.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor het bedrijventerrein specifiek in op de volgende maatregelen.

1. Behoud bedrijventerrein

Hoewel onze ruimtelijke ambitie uitgaat van behoud van het gebied als bedrijventerrein, kunnen wij onze ogen niet sluiten voor andere ontwikkelingen. Een vertrek van een van de grotere bedrijven heeft mogelijk grote gevolgen voor de uitstraling en het functioneren van het terrein. Omdat (inter)nationale ontwikkelingen op het bedrijventerrein echter lastig te voorspellen en beïnvloeden zijn, kiezen wij in de structuurvisie niet voor een strak ruimtelijk beleidskader maar voor een visie aan de hand van scenario's:

I. Huidige bedrijven blijven

Wanneer de grotere bedrijven hun activiteiten voortzetten, richten wij ons vooral op het opknappen van de beperkt aanwezige openbare ruimte en treden wij in overleg met de eigenaren over het verbeteren van de uitstraling van de bedrijfsgebouwen. Deze activiteiten dragen bij aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat en het eindplaatje past bij de identiteit van het dorp Rheden, dat zijn groei in grote mate te danken heeft aan deze bedrijven. Daarnaast heeft het behoud van bedrijvigheid een positief effect op het draagvlak voor voorzieningen, waaronder de winkels in de Groenestraat.

II. Huidige bedrijven vertrekken, kleinere bedrijven vestigen zich

Wanneer een van de grotere bedrijven vertrekt, en hier niet direct een opvolger voor is, neemt de leegstand toe met alle negatieve gevolgen voor het vestigingsklimaat van dien. In dit scenario kiezen wij langs de Pinkelseweg voor een tweedeling van het terrein in grotere, meer milieubelastende bedrijven en kleinere bedrijven met een lage milieunorm. Aan de zijde die aansluit op de woonwijk Grinthuizen is er ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid, al dan niet in bedrijfsverzamelgebouwen. De ruimtelijke structuur van dit gebied sluit aan op de woonwijk en vormt door zijn inrichting en functies de overgang tussen wonen en werken.

III. Verruimen bestemmingsmogelijkheden

Wanneer een of enkele van de huidige industriële bedrijven vertrekken en het vestigingsklimaat niet aantrekkelijk genoeg blijkt voor nieuwe bedrijven om zich in Rheden te vestigen, staan wij in beginsel positief tegenover andere functies zolang deze een bepaalde mate van werkgelegenheid genereren. Op bedrijventerreinen elders in het land zijn op dat gebied goede voorbeelden te vinden, zoals binnenspeeltuinen of andere indoor functies. In het verlengde van scenario II zouden deze functies vooral een plek kunnen krijgen aan de westzijde van de Pinkelseweg, omdat zij zich over het algemeen goed verhouden tot de woonfunctie van de nabijgelegen woonwijk en er op die manier niet te veel versnippering in het gebied komt.

2. Vergroten ruimtelijke kwaliteit

Een aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte draagt niet alleen bij aan het vestigingsklimaat, maar kan het bedrijventerrein ook meer onderdeel laten uitmaken van het dorp en een vriendelijkere uitstraling geven. Bij een toekomstige herinrichting wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de aanwezigheid van (belevings)groen om het stenige karakter van het gebied te verzachten. Ook de waterhuishouding is een belangrijk aandachtspunt. Als er veel verharding is, zoals op Haveland, kan water niet goed vastgehouden worden of in de grond trekken. Bovendien zorgt verharding voor een extra temperatuurstijging in warme periodes. Daarnaast wordt getracht de overslaghaven en ontstaanshistorie van het gebied meer zichtbaar te maken. Verder biedt de ligging aan de dode IJsselarm volop mogelijkheden om bij een herontwerp van de openbare ruimte de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te vergroten.

Het bedrijventerrein is geen bastion en mag zich meer openen voor buitenstaanders. Een groot gedeelte van de –op het eerste gezicht openbare– ruimte is echter in handen van particuliere bedrijven. Daarom zal in overleg met de grotere vastgoedeigenaren moeten worden bekeken of het mogelijk is het gebied een meer open karakter te geven. Door een opwaardering van de ontsluitingsroutes in het gebied worden zij meer onderdeel van het ruimtelijk weefsel van het dorp, bijvoorbeeld bij een andere inrichting van de Schaarweg. Vanaf deze potentieel aantrekkelijke fietsverbinding tussen het dorpscentrum en de langere routes door de gemeente, hebben bewoners, toeristen en recreanten onder meer zicht op de insteekhaven en jachthaven. Het is nadrukkelijk niet onze insteek om het bedrijventerrein om te vormen tot

een gebied waar mensen graag recreëren, maar wel om het wat behaaglijker te maken voor mensen die door het gebied heen gaan. Voor de eigenaren en bedrijven heeft dit als voordeel dat de sociale veiligheid toeneemt.

3. *Onderzoek woonfunctie op bedrijventerrein*

Op het gezoneerde industrieterrein, langs de Havelandseweg en Apollostraat, liggen op een geluids- en milieugevoelige plek enkele woningen, die in het vigerende bestemmingsplan de bestemming 'werken' hebben en onder het overgangsrecht zijn gebracht. Onze ambitie is gericht op het behoud van de woonfunctie, maar het lijkt er sterk op dat de woningen niet positief bestemd kunnen worden als gevolg van de omringende industrie. De situatie die in de loop der jaren is ontstaan, is dermate uniek in Nederland dat er niet direct een oplossing voorhanden is. Daarom willen wij via een onderzoek eerst de (geluid)technische, juridische en financiële consequenties van mogelijke oplossingen in beeld krijgen, voordat wij een besluit nemen over de vervolgaanpak.

5.6 DE NOORDFLANK

Rond 1820 werd de Arnhemsestraatweg verhard. Deze weg volgt de voet van de hellingen die de overgang vormen naar het hoger gelegen Veluwemassief. Vanaf het midden van de negentiende eeuw vestigden zich hier stedelingen met een ruime beurs in statige huizen.

Het stedenbouwkundig patroon van de noordflank wordt bepaald door de straatweg en spoorlijn. Haaks daarop staan enkele smalle wegen, de voormalige schaapsdriften, die vanuit het dorp de hellingen van de Veluwe op lopen. Deze verweving van landschap en bebouwing, met vrijwel ononderbroken contact met de rand van de Veluwe, is een essentieel kenmerk van de noordflank. Het gebied heeft om die reden een hoge landschappelijke, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

De inrichting van de openbare weg is, in tegenstelling tot de landschappelijke en architectonische rijkdom van het gebied, relatief sober. Diverse, grote bomen langs de dorpenroute dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de noordflank.

"Als je Rheden via de Arnhemsestraatweg binnenrijdt, denk je: wat een bevoorrecht dorp!"
- lid dorpspanel -

Aan de noordflank van Rheden bevindt zich het voormalige bejaardenoord Rhederhof. Deze locatie, nabij een van de entrees van het dorp, is van grote invloed op de uitstraling van Rheden maar in zijn huidige staat niet bepaald een visitekaartje. Het terrein behoort tot een oud landgoed en maakte deel uit van een reeks landgoederen langs de rand van het Veluwemassief.

5.6.1 AMBITIE

Het huidige karakter van de bebouwing, de waardevolle bomen en de sfeer van het gebied, met vrij uitzicht naar de Veluwe, zijn waardevol en worden gekoesterd. Een verdichting van het gebied door nieuwe bebouwing of functies toe te voegen is niet gewenst. Onze ruimtelijke ambitie is er vooral op gericht de bijzondere stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteit van dit gebied te behouden.

"De bebouwing langs de Veluwezoom hoort bij Rheden, maar dat wordt niet door iedereen zo beleefd. Instandhouding en waar mogelijk versterking van de daar aanwezige allure kan ook aan het dorp ten goede komen en verdient dus alle mogelijke ondersteuning. Rhederhof, als visitekaartje bij binnenkomst van het dorp, is daarvan een actueel voorbeeld." - dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

5.6.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor de noordflank specifiek in op de volgende maatregelen.

1. *Behoud ruimtelijke karakter*

De ambitie tot behoud van het karakter van de noordflank wordt opgenomen in het bestemmingsplan en de Welstandsnota. Sloop van karakteristieke bebouwing is alleen mogelijk wanneer hier een goedgekeurd en haalbaar alternatief voor is, passend bij de contouren van de oorspronkelijke bebouwing. In het ruimtelijke karakter van de noordflank spelen ook bomen een belangrijke rol. Diverse (particuliere) bomen zijn opgenomen op de Lijst van bijzondere bomen. Bij een herinrichting van de openbare ruimte wordt aansluiting gezocht bij de huidige gebiedskwaliteiten.

2. *Herontwikkeling nabij landgoed Rhederhof*

Het voormalige bejaardenoord Rhederhof is aangeduid als potentiële woningbouwlocatie. Momenteel onderzoeken de partners in dit project of en in welke vorm een woningbouwontwikkeling op deze locatie haalbaar is. Vooropgesteld staat dat de ontwikkeling op een ruimtelijk en kwalitatief goede wijze in het landschap wordt ingepast, waarbij de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de locatie worden gerespecteerd. Zo kan deze locatie in de toekomst een positieve bijdrage leveren aan de uitstraling van een van de entrees naar Rheden en aansluiting vinden bij het dorp.

5.7 DE ZUIDFLANK

In de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw werd de snelweg van knooppunt Velperbroek naar Dieren gerealiseerd. Voor de aanleg werd de stroom van de IJssel verlegd. Rhederlaag, eeuwenlang grondgebied van Rheden, kwam daardoor aan de andere kant van de IJssel te liggen en het dorp Rheden dichterbij de rivier. Anno 2014 strekt zich aan de gehele zuidflank van Rheden een groen gebied uit, dat als het ware zit ingeklemd tussen het dorp en de snelweg, en in die hoedanigheid een bufferfunctie heeft.

Het gebied kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan functies: recreatie, sport (binnen en buiten), groen, parkeren, waterzuivering en opslag. In het gebied bevinden zich onder meer sportvelden, een openluchtzwembad, kinderboerderij, visplaats en haven. Het gebied oogt versnipperd en is lang niet overal goed toegankelijk. Op veel plaatsen is het gebied nauwelijks verbonden met het dorp. Bij hoogwater is het dorp vanaf de zuidzijde per fiets niet bereikbaar.

"Het gebied bij de IJsselarm en jachthaven is prachtig om te wandelen, maar biedt daartoe nu geen mogelijkheden." - lid dorpspanel -

5.7.1 AMBITIE

Onze ruimtelijke ambitie voor de zuidflank is erop gericht meer samenhang aan te brengen in de verschillende onderdelen van het gebied, waardoor het als groene, parkachtige voorziening van toegevoegde waarde kan zijn voor het dorp. Naast een concentratie van sportverenigingen, is onze ambitie gericht op een efficiënt gebruik van de ruimte en zijn in dit gebied allerlei nieuwe recreatieve en sportieve activiteiten mogelijk.

In de zuidflank willen wij de landschappelijke verbinding van Rheden met het buitengebied aan de zuidwestkant van het dorp versterken. Ook de relatie met het water willen wij duidelijker aanzetten. Deze en andere uitgangspunten voor de inrichting van het gebied moeten de zuidflank meer beleefbaar en toegankelijk maken voor inwoners, jong en oud, en recreanten. Daarnaast kan deze schaduw- en waterrijke plek een belangrijke rol spelen in het kader van klimaatadaptatie.

"Het gebruik van de 'sportzone' van Rheden is tamelijk extensief. Het is goed de 'sportzone' als geheel onder de loep te nemen en daarvoor een inrichting te bedenken die gericht is op efficiënt beheer voor de langere termijn, gecombineerd met nieuwe functies die het dorp als geheel ten goede komen."

- dorpsvisie 'Rheden's Dorpsgezicht' -

5.7.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor de zuidflank specifiek in op onderstaande maatregelen.

1. Ontwerppoging parkachtige voorziening zuidflank

Voor de zuidflank werken wij –met inspraak van alle betrokkenen- een ontwerp uit, waarin het gebied transformeert tot een aantrekkelijke parkachtige voorziening. In het gebied is ruimte voor recreatiemogelijkheden, sport en spel, spelen in de natuur, maar bijvoorbeeld ook voor volks- en moestuinen. Daarnaast wordt gedacht aan nieuwe paden voor wandelaars, hardlopers en fietsers. Bestaande voorzieningen, zoals de kinderboerderij, skatebaan, kanovijver en strandje worden ingepast in het park en er wordt ruimte gereserveerd voor (sport)evenementen zoals het jaarlijkse kinderkamp Rhevak. In het ontwerp wordt ook de parkeersituatie langs de IJsselsingel en de afwikkeling van verkeersstromen betrokken.

Verder willen wij de beleefbaarheid van het (buiten)gebied vergroten, onder meer door het zichtbaar maken van het sluisje en de dijk aan de westzijde. In de ontwerpogave gaat bijzondere aandacht uit naar de aansluiting van het park op het landelijk gebied van Worth Rheden en de wandel- en fietspaden in het verdere buitengebied. Hier verbinden wij de dorpskern van Rheden op een natuurlijke wijze met haar groene omgeving. Ook vanaf de Oranjeweg wordt deze relatie beleefbaar en zichtbaar gemaakt met toegankelijke wandelpaden.

Drie lopende projecten in het gebied worden meegenomen in deze ontwerpogave:

- I. Herinrichting kruising Laakweg/Oranjeweg/IJsselsingel*
Voor een mogelijke herinrichting van de kruising Laakweg/Oranjeweg/IJsselsingel zijn in het verleden reeds enkele schetsen gemaakt. Voordat gestart wordt met de uitvoering, gaan wij na of er een meerwaarde is te behalen door de herinrichting van de kruising te koppelen aan de verdere ontwerpogave in de zuidflank.
 - II. Renovatie openluchtwembad Rheden*
In het najaar van 2013 zijn de plannen voor renovatie van het openluchtwembad aan de IJsselsingel uitgewerkt. Op 1 mei 2014, nog voor de start van het nieuwe seizoen, moeten alle werkzaamheden zijn afgerond.
 - III. Herinrichting sportvelden*
Met de herinrichting van de sportvelden is reeds een start gemaakt met de aanleg van de kunstgrasvelden. Om de kwaliteit van het sportpark verder te verbeteren, is het gewenst dat er meer samenhang komt. Bijvoorbeeld door onderdelen van de accommodaties multifunctioneel en door verschillende sportverenigingen te gebruiken, bij voorkeur in het midden van het sportpark. Wanneer er hierdoor ruimte vrijkomt, kan dat gebruikt worden voor de verdere ontwikkeling van de zuidflank.
2. *Gronden Worth Rheden*
In en rondom Rheden bevindt zich een aantal gronden in eigendom van de gemeente. Daarvan springt een lap grond ten westen van de dorpskern het meest in het oog. Deze grond is ooit aangekocht met het idee dat het dorp zich naar deze zijde (Worth Rheden) fors zou kunnen uitbreiden. Tot deze uitbreiding is het echter nooit gekomen en het behoort ook niet langer tot onze ambitie. De verwachte bevolkingsontwikkelingen tot 2040 en veranderde beleidsinzichten leiden namelijk tot een afnemende uitbreidingsvraag. Ruimte voor nieuwe of andere functies zoeken wij steeds meer in de bestaande bebouwde ruimte en niet in landelijk gebied. Vanuit deze structuurvisie voor het dorp Rheden is er geen strategisch belang om deze gronden aan te houden voor woningbouw. In de structuurvisie voor het landelijk gebied zal een definitieve afweging worden gemaakt wat met deze gronden te doen.

5.8 DE WEGEN

Hoofdontsluitingen

De belangrijkste hoofdontsluitingen in Rheden zijn de Oranjeweg en de lijn Laakweg-Apollostraat-Havelandseweg. De Arnhemsestraatweg, onderdeel van de dorpenroute, is eveneens een hoofdontsluiting, net zoals de spoorlijn en snelweg A348. De spoorlijn is nadrukkelijk aanwezig in het dorp, in beeld en geluid. De spoorlijn doorsnijdt het dorp en ligt als barrière tussen het dorp en de Veluwezoom.

Hoofdontsluitingen hebben als doel te verbinden en verkeersdeelnemers te verplaatsen. Deze wegen ontsluiten het dorp op het regionale netwerk van wegen. Voor het ontwerp en de inrichting van de hoofdontsluitingen worden landelijke verkeerstechnische uitgangspunten gebruikt, die de gebruikers bewust moeten maken van de functie van de weg.

Ruimtelijke dragers

De ruimtelijke dragers zijn wegen die geen hoofdontsluitende functie hebben, maar voor de ruimtelijke structuur van het dorp van waarde zijn door hun langgerektheid en structurerende karakter. De ruimtelijke dragers zorgen voor de ontsluiting en verbinding van buurten, alsmede voor de aan- en afvoer van verkeer naar en van de hoofdontsluiting van het dorp.

De ruimtelijke dragers hebben veelal een historische achtergrond en vallen bijvoorbeeld samen met de oude schaapsdriften richting de Veluwe. Anno 2014 delen de ruimtelijke dragers het dorp als het ware op in vlakken. De verkeerskundige functie van deze wegen is ondergeschikt aan de hoofdontsluiting. In delen van het dorp ontbreken 30 km-zones.

"De inmiddels gestarte vernieuwing van de bestrating en het voorstel om het hele dorp tot 30 km-zone te bestempelen, dragen bij aan de verbetering van de leefbaarheid en het dorpse karakter."

- dorpsvisie 'Rhedens Dorpsgezicht' -

5.8.1 AMBITIE

Wij streven naar een samenhangend beeld van de openbare ruimte, dat bijdraagt aan de herkenbaarheid van de ruimtelijke structuur van het dorp. Het gebruik en de verschijningsvorm van de openbare ruimte hangt nauw samen met de omgeving waarin het is gelegen. Zo is onze ambitie voor het eerste stuk van de Oranjeweg gericht op het beter zichtbaar maken van de relatie met het landschap.

Om naast de verkeersfunctie van de hoofdontsluiting ook de ruimtelijke functie van deze route te benadrukken, ambiëren wij een heldere begeleiding met groen in de vorm van een bomenlaan. Op deze manier wordt de route door zijn uitstraling als het ware boven andere routes geplaatst. Parkeervoorzieningen, snelheidsremmers en de aansluitingen van andere routes op de hoofdstructuur worden zoveel mogelijk eenduidig vormgegeven. Door zijn functie en uitstraling is de bebouwingszone langs de hoofdontsluiting niet alleen geschikt voor wonen, waarbij appartementengebouwen ruimtelijk gezien goed denkbaar zijn, maar ook voor kleinschalige bedrijvigheid zoals bed & breakfastvoorzieningen.

Voor de spoorlijn is onze ambitie nog steeds gericht op het afwenden van de dreigende toename van het aantal goederentreinen. Niettemin neemt de drukte op het spoor waarschijnlijk verder toe en willen wij de geluidsoverlast voor bewoners zoveel mogelijk beperken. Het plaatsen van

geluidschermen langs het spoor is echter niet gewenst, omdat het dorp hierdoor fysiek en visueel wordt afgesneden van de Veluwe.

In onze ambitie is de inrichting van de ruimtelijke dragers op een herkenbare wijze uitgevoerd, waarbij zij zich duidelijk onderscheiden van de overige straten en wegen in de woongebieden. Net als bij de hoofdontsluiting ambiëren wij een heldere begeleiding met groen, waardoor de oriëntatie binnen het dorp wordt vergroot. Verder willen wij karakteristieke bebouwing langs de ruimtelijke dragers zoveel mogelijk behouden.

In de aansluiting van de ruimtelijke dragers op de overige woonstraten en hoofdontsluiting wordt het verschil in hiërarchie tussen deze wegen sterker benadrukt. Bij een herinrichting van de openbare ruimte is het historische en structurerende karakter van de ruimtelijke dragers, evenals een behoud van hun langgerektheid, het uitgangspunt. Door de functie en uitstraling van de ruimtelijke dragers is de bebouwingszone langs deze wegen niet alleen geschikt voor wonen, waarbij appartementengebouwen als ruimtelijk accent denkbaar zijn, maar ook voor kleinschalige bedrijvigheid zoals bed & breakfastvoorzieningen.

5.8.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor de wegen specifiek in op onderstaande maatregelen.

1. *Verbeteren openbare ruimte, herkenbaarheid en oriëntatie*

Om de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte en de veiligheid voor verkeersdeelnemers te vergroten, brengen wij meer onderscheid aan tussen de hoofdwegen en woonstraten van het dorp. Deze structuur werken wij verder uit in een Verkeerscirculatieplan. Zoals gebruikelijk betrekken wij de buurtbewoners bij het maken van verdere herinrichtingsplannen voor de woonstraten. Bij de herinrichting van gebiedsontsluitingswegen houden wij expliciet rekening met de geluidseffecten van de keuze voor een bepaald soort wegverharding.

Deze structuurvisie schenkt extra aandacht aan de ruimtelijke dragers, omdat zij een belangrijke rol vervullen in de ruimtelijke structuur en ontstaansgeschiedenis van het dorp. Hoewel zij niet meer in alle gevallen aansluiten op de schaapsdriften die de Posbank oplopen, is de groenstructuur doorgetrokken over de Arnhemsestraatweg en het spoor. De ruimtelijke dragers worden herkenbaar door meer samenhang aan te brengen in de inrichting, het materiaal en de aankleding. Voor de inrichting van de openbare ruimte stellen wij een streefbeeld op, waarin de ruimtelijke uitgangspunten voor de verschillende wegen en doorgaande lijnen van de schaapsdriften zijn opgenomen. In dit kader nemen wij ook het tegengaan van de 'verrommeling' van de openbare ruimte mee.

De bestaande ruimtelijke structuur wordt beter leesbaar gemaakt. Om de herkenbaarheid en oriëntatie te verbeteren, gaat extra aandacht uit naar de inrichting van de plekken waar de hoofdontsluiting en ruimtelijke dragers elkaar kruisen. Langs de ruimtelijke dragers leveren de vele monumentale en karakteristieke gebouwen een bijdrage aan de oriëntatie en identiteit van het dorp. Meer of een ander type openbaar groen kan eveneens een bijdrage leveren aan het verbeteren van de oriëntatie.

2. *Afronden 30 km-zones*

De ontbrekende schakels in de 30 km-zone van het dorp worden ingericht. In de bestaande gebieden wordt duidelijk aangegeven dat men zich in een 30 km-zone bevindt.

5.9 BIJZONDERE PLEKKEN

Rheden kent enkele bijzondere plekken, die zich duidelijk onderscheiden van willekeurige andere plekken in het dorp en beeldbepalend zijn. Dit zijn onder andere de dorpsentrees, pleinen, bijzondere gebouwen en groene ruimten.

Dorpsentrees

Bezoekers kunnen via een aantal entrees (gele stippen op de kaart) het dorp binnenkomen. Vanaf de Arnhemsestraatweg geven drie entrees toegang tot Rheden, twee daarvan zijn vrij recentelijk opgeknapt en van een rotonde voorzien. De rotonde Arnhemsestraatweg/Groenestraat verbindt de doorgaande verkeersroute over de Arnhemsestraatweg met de toegang naar de Posbank en de entree naar de Groenestraat en het treinstation. Ook de wandelroutes vanaf de Veluwezoom vinden hier aansluiting op de verkeersstructuur. Langs de rotonde staan panden die niet bepaald de meest representatieve panden van de noordflank zijn. De entree nodigt in zijn huidige staat nauwelijks uit om het dorp in te gaan.

"De entree bij de Groenestraat is geen visitekaartje voor het dorp."

- lid dorpspanel -

De overige dorpsentrees vanaf de Arnhemsestraatweg zijn netjes ingericht en sluiten aan op de inrichting en uitstraling van de wegenstructuur. Aan deze kant van het dorp bevindt zich ook nog een entree voor treinreizigers. Het treinstation is langgerekt en heeft in zijn huidige opzet weinig uitstraling. In het voormalige stationsgebouw is een fietsenmaker/-verhuur gehuisvest

Aan de zuidzijde is er vanaf de A348 een entree voor gemotoriseerd verkeer. Ook voor fietsers is er aan deze kant een entree naar het dorp, in een groene setting tegen de dijk, maar deze onderscheidt zich nauwelijks van de afritten van de A348.

Groene plekken

Rheden heeft een groen karakter, vooral door het particuliere groen in de woonwijken, het zicht op de Veluwe en het vele groen in het buitengebied. In het dorp is het aantal grotere groenplekken (groene stippen op de kaart) echter beperkt. De noordzijde van Rheden-West heeft geen structureel groen in het bestemmingsplan. Ook in de rest van Rheden zijn weinig gebieden bestemd als structureel groen.

Langs de zuidflank van Rheden is wel veel groen te vinden, evenals in de groene ruimtes rondom het complex Rhederhof aan de Worth Rhedenseweg. Daarnaast ligt aan de Pinkelseweg, vlakbij Grinthuizen, een begraafplaats. In zijn huidige opzet is deze plek echter moeilijk te vinden, onder meer omdat er geen duidelijke verbinding is met de groenzone langs Grinthuizen en de eigenaar van de begraafplaats voor het onderhoud afhankelijk is van een groep (oudere) vrijwilligers.

In de woongebieden van Rheden is het Daem van Heerdtplein een van de weinige groene eilanden. Deze locatie draagt bij aan een rustige en groene uitstraling van de omliggende wijk. Dat laatste geldt ook voor een tweetal grotere groene ruimtes bij De Hoge Kamp/Koningsland en De Del.

Markante plekken

Diverse markante plekken geven een geheel eigen uitstraling aan delen van het dorp. Door hun functie, uitstraling of ligging, veelal op de kruisingen van de hoofdontsluitingen en ruimtelijke dragers, is een aantal gebouwen en locaties extra markant (oranje stippen op de kaart). Deze plekken dragen bij aan de eigenheid van het dorp en fungeren soms als oriëntatiepunt. Andere (potentiële) markante plekken vervullen deze rol nog niet en vragen om extra aandacht of verbetering.

"In 2025 is het plezierig binnenkomen in Rheden. De toegangen zien er aantrekkelijk uit en geven al iets aan van de eigenheid van het dorp: de landgoederenzone bij Rhederhof, recreatie en toerisme bij de Schietbergseweg en Groenestraat, bedrijvigheid in het groen aan de Havelandseweg en Schaarweg."

- dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

5.9.1 AMBITIE

In onze ambitie dragen de dorpsentrees bij aan de identiteit van Rheden: een prettig dorp, rustig en aantrekkelijk gelegen tussen de Veluwe en IJssel. De entrees nodigen uit om het dorp te bezoeken en dragen bij aan de herkenbaarheid en oriëntatie voor verkeersdeelnemers.

Voor de groenplekken is onze ambitie gericht op behoud, en waar nodig verbeteren, van het bestaande groen. Wij koesteren de spaarzame grotere, groene plekken die in Rheden aanwezig zijn. Op vrijkomende locaties worden eventuele nieuwe groenplekken vooral strategisch ingezet, bijvoorbeeld om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de oriëntatie of in het kader van klimaatadaptatie.

"Meer of een ander type openbaar groen. Het zou allemaal wat origineler, meer sprankelend en aantrekkelijker kunnen zijn." - lid dorpspanel -

Voor de markante plekken is onze ambitie erop gericht deze plekken beter in hun omgeving in te passen en hun bijdrage aan de identiteit van het dorp en de oriëntatiemogelijkheden te vergroten.

5.9.2 MAATREGELEN

In aanvulling op de maatregelen in paragraaf 4.2 zetten wij voor de bijzondere plekken specifiek in op onderstaande maatregelen.

1. *Ontwerpopgave entree Arnhemsestraatweg/Groenestraat*

Op deze locatie liggen kansen om de identiteit van het dorp te versterken en de aanwezige kwaliteiten meer te benadrukken. Hoewel de beschikbare ruimte beperkt is, staat in de ontwerpopgave een fraai ingerichte rotonde met groen en eventueel kunst centraal. Rondom de rotonde ligt de nadruk op een inrichting met groen en hoogwaardige bebouwing. In de panden aan de zijde van het dorp zijn diverse functies mogelijk, variërend van wonen en horeca tot andere vormen van bedrijvigheid. Voor bezoekers vanaf de Veluwezoom (Heuvenseweg) ontwerpen wij een veilige en goed herkenbare route naar het dorpscentrum. In de omgeving van het treinstation zoeken wij in het ontwerp naar een passende uitstraling, waarbij aan de inrichting en in de bewegwijzering moet zijn af te lezen dat men zich hier op de overgang van Veluwe naar IJssel bevindt. Wellicht kan in de ontwerpopgave ook een deel van de parkeerproblematiek op drukke dagen richting de Veluwezoom worden opgelost.

2. *Behouden ruimtelijke kwaliteit entrees noordkant*

Voor deze entrees streven wij naar een hoog onderhoudsniveau. Daarnaast willen wij ze iets meer smoel geven, bijvoorbeeld door gebruik van hoogwaardig groen en eventueel kunst, op een manier die past bij de identiteit van Rheden. De opgave voor de entree aan de zuidkant (afrit A348) is onderdeel van de ontwerpopgave voor de zuidflank (zie paragraaf 5.7).

"Versterking van het eigene van het dorp, vergroot niet alleen de aantrekkelijkheid voor de inwoners, maar ook voor mensen van buiten."
- dorpsvisie 'Rheden Dorpsgezicht' -

3. *Zichtbaar maken begraafplaats en groen Pinkelseweg*

De mogelijkheden om de begraafplaats en het groen aan de Pinkelseweg meer zichtbaar te maken, zijn mede afhankelijk van de eigenaar van de begraafplaats en toekomstige ontwikkelingen op het bedrijventerrein. Wij beogen een herkenbare verbinding te leggen tussen het groen van de begraafplaats en de groenstructuur van de wijk Grinthuizen, zodat deze plek beter vindbaar wordt en onderdeel van het dorp.

4. *Adopterend openbaar groen*

Door groen te adopteren kunnen bewoners eigen accenten leggen in het openbaar groen in hun buurt. Locaties die worden geadopteerd blijven openbaar. De gemeente faciliteert met planten, de bewoners zorgen voor onderhoud. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst.

5. *Extra aandacht markante plekken*

Aan een aantal locaties besteden wij extra aandacht. De markante plekken die nog niet op het gewenste kwaliteitsniveau zijn, en met enkele eenvoudige ingrepen kunnen worden

opgewaardeerd, worden aangepakt gelijktijdig met een herinrichting van de aangrenzende straten.

- I. *Het dorpsplein/Meester B. van Leeuwenplein*
Deze locaties zijn recentelijk fraai opgeknapt, maar er is meer mogelijk in het gebruik van deze locaties in relatie tot de omliggende bebouwing. Rondom de dorpskerk is wat meer reuring gewenst om de functie van het gebied te versterken en het voor inwoners en bezoekers aantrekkelijker te maken om hier te verblijven (zie ook paragraaf 5.1).

"De ruimten van de Dorpskerk en het Brantsencentrum worden nu al voor andere dan specifiek kerkelijke doeleinden gebruikt en dat moet zo blijven. Intensivering daarvan is wenselijk. Beide gebouwen zijn te waardevol om vaak leeg te laten staan."
- dorpsvisie 'Rhedens Dorpsgezicht' -

- II. *Mauritiuskerk en Mauritiusschool*
De Mauritiusschool functioneert niet meer als school en wordt verkocht. De Mauritiuskerk is een beschermd monument en staat al enige tijd leeg en te koop. Beide gebouwen geven historische uitstraling aan het westelijke deel van het dorp. Onze ambitie is er dan ook op gericht om deze karakteristieke gebouwen te behouden met een functie die past bij de uitstraling van het gebouw en de omliggende woonwijk.
- III. *De Mul*
Deze locatie en het plein ervoor, op de kruising van twee ruimtelijke dragers, is een markante plek die toegang geeft tot de begraafplaats aan de Pinkelseweg. Het pand gaat in de verkoop. In de voor deze markante plek opgestelde visie zijn er drie varianten, waarbij het behoud van de bestaande bebouwing en woonfunctie de voorkeur geniet.
- IV. *Muziekpaviljoen kruising Veerweg/Apollostraat/Havelandseweg*
Deze markante locatie in het historisch dorpsgebied draagt bij aan de identiteit en oriëntatie in het dorp, maar mag bij een herinrichting van de straten wel wat meer groen en uitstraling krijgen in relatie tot zijn omgeving.
- V. *Oranjeweg/Zwarteweg*
Alleen al door zijn vorm is deze locatie een markante plek. Daarnaast dragen ook de karakteristieke bomen en aangrenzende functies bij aan de herkenbaarheid van deze plek. Het beeld, midden op het plein, springt direct in het oog.
- VI. *Oranjeweg/Arnhemseweg*
Deze kruising tussen de hoofdontsluiting en één van de ruimtelijke dragers heeft een ruime, groene uitstraling met gras en bomen. In onze ambitie voor dit punt staat de relatie van het dorp met het buitengebied en de beleefbaarheid van de landschappelijke omgeving centraal.
- VII. *Overige oriëntatiepunten*
In onze ambitie dragen de kruisingen van de ruimtelijke dragers bij aan de oriëntatie in het dorp. Daarom willen wij deze punten expliciet markeren door een grotere boom, groene accenten of bijzondere bebouwing.

UITVOERING

6

6.1 INLEIDING

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. De Wro kent een strikte scheiding tussen beleid, normstelling en uitvoering. In de wet is gekozen voor de vastlegging van het strategisch omgevingsbeleid in een verplicht ruimtelijk beleidsdocument: de structuurvisie. De Wro eist dat ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente één of meerdere structuurvisies worden vastgesteld.

De voorliggende structuurvisie voor het dorp Rheden laat keuzes zien over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling op lange termijn en de daarvoor noodzakelijke maatregelen op korte termijn met als doel de leefbaarheid van het dorp en de omgeving te behouden c.q. verbeteren. Deze uitvoeringsparagraaf gaat specifiek in op de vraag hoe de langetermijnvisie en maatregelen uit het vorige hoofdstuk kunnen worden behaald. Op grond van de Wro moet de haalbaarheid van ambities en plannen in een structuurvisie namelijk in voldoende mate zijn aangetoond.

6.2 INSTRUMENTEN

Er staat de gemeente een aantal instrumenten ter beschikking om de ambities uit deze structuurvisie waar te maken en de maatregelen uit de vorige hoofdstukken te realiseren.

Bestemmingsplannen en sectoraal beleid

Allereerst heeft de structuurvisie een zelfbindend karakter. Dat wil zeggen dat het bestuursorgaan dat de visie vaststelt zich hiermee bindt aan de inhoud ervan als kader bij concrete ruimtelijke beslissingen, zoals besluiten ten aanzien van toekomstige bestemmingsplannen of aanvragen om vergunningen met een goede ruimtelijke onderbouwing. De structuurvisie speelt in die zin ook een belangrijke rol bij de vorming van bepaalde sectorale beleidstukken. Een aanzienlijk deel van de ambities en maatregelen zal via deze weg behaald moeten worden.

Grondexploitaties

Voor een ander deel van de maatregelen ligt een meer projectmatige aanpak voorhanden met bijbehorende instrumenten.

Met de Nota Grondbeleid 2010 zijn kaders gesteld voor de wijze waarop de gemeente Rheden op de grond- en vastgoedmarkt opereert en invulling geeft aan haar ruimtelijke doelstellingen. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een instrument om beleidsdoelen te realiseren op het gebied van onder meer ruimtelijke ontwikkeling, wonen, bedrijvigheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer. Via het grondbeleid kan de gemeente regie behouden over nieuwe ontwikkelingen en zaken initiëren die niet door de markt worden opgepakt. De basis voor het strategisch grondbeleid van de gemeente Rheden bestaat uit een aantal uitgangspunten:

- De structuurvisie is input voor het strategisch grondbeleid;
- Daar waar marktontwikkelingen aansluiten bij het gemeentelijke beleid is geen gemeentelijke interventie in de vorm van actief grondbeleid nodig;
- Het grondbeleid ondersteunt het ruimtelijk beleid en daarmee een aantal maatregelen dat ruimtelijk, functioneel en financieel met elkaar samenhangt;
- Voor een goede regievoering is een zekere mate van grondbezit noodzakelijk;
- Het grondbeleid wordt uitgevoerd via een zelfvoorzienende grondexploitatie.

Op basis van deze uitgangspunten wordt een keuze gemaakt voor een actief, dan wel passief grondbeleid of een vorm van publiekrechtelijke samenwerking.

Als de te ontwikkelen locatie in eigendom is van de gemeente kan zij de exploitatiekosten van een ontwikkeling verrekenen met de opbrengsten uit de grondverkoop. De verantwoording voor (de

ramingen van de) kosten en opbrengsten van grondexploitaties vindt plaats via de meerjaren Beleids- en Beheersbegroting Grondexploitaties (BBG) en paragraaf Grondbeleid bij de begroting en jaarrekening. Overigens is het woningbouwproject Grinthuizen momenteel de enige grondexploitatie in de BBG binnen het dorp Rheden.

Naast de gemeente kunnen uiteraard ook particuliere partijen projecten realiseren. In de praktijk betreft het veelal verzoeken voor medewerking aan nieuwe woningbouwontwikkelingen. De kosten die de gemeente hiervoor maakt, kunnen via een overeenkomst of exploitatieplan op de initiatiefnemer worden verhaald. De gemeente kiest hierbij in eerste instantie voor een minnelijke vorm van samenwerking boven het inzetten van publiekrechtelijke instrumenten. Het heeft onze nadrukkelijke voorkeur om in overleg met de initiatiefnemers tot goede afspraken te komen over de kosten en kwaliteitseisen van de gewenste ontwikkeling. Alleen als het niet lukt om tot zo'n anterieure overeenkomst te komen, en de gemeente wil de ontwikkeling wel mogelijk maken, wordt een exploitatieplan opgesteld.

Nieuwe instrumenten Wro

De Wet ruimtelijke ordening biedt de gemeente nog een aantal specifieke instrumenten, onder andere voor kostenverhaal.

Bij *bovenwijkse verevening* kunnen de kosten van bovenwijkse voorzieningen, zoals de aanleg van hoofdinfrastructuur, worden toegerekend aan gebieden en projecten die gebaat zijn bij deze voorzieningen. In het geval van Rheden ligt het gebruik van dit instrument niet voor de hand vanwege het geringe aantal projecten met bovenwijkse voorzieningen en een eveneens gering aantal projecten waarover deze kosten kunnen worden verevend.

Met het instrument van *bovenplanse verevening* kunnen financiële overschotten van winstgevende locaties, de zogenaamde verdienlocaties, worden ingezet om tekorten op andere locaties te verevenen. Dit instrument is bijvoorbeeld geschikt om de overschotten van de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein aan te wenden voor de herstructurering van een bestaand, verouderd bedrijfsterrein. Of om de opbrengsten van woningbouwontwikkelingen in uitleggebieden in te zetten voor binnenstedelijke ontwikkelingen, die door hun aard vaak hogere kosten met zich meebrengen. In Rheden zien wij, ook op langere termijn, geen grootschalige verdienlocaties. Daarom biedt het instrument van bovenplanse verevening op dit moment geen meerwaarde en wordt het vooralsnog niet ingezet.

Het is ook mogelijk om bij nieuwe ontwikkelingen een *financiële bijdrage* aan bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanleg van infrastructuur, vast te leggen in een privaatrechtelijke overeenkomst. Het vragen van zo'n bijdrage kan alleen op een minnelijke manier, via een anterieure overeenkomst, en kan niet publiekrechtelijk worden afgedwongen. Vooralsnog wordt er in Nederland nauwelijks gebruik gemaakt van dit instrument. Gezien de onzekere uitkomst van dergelijke onderhandelingen kiezen wij er in Rheden evenmin voor dit instrument in te zetten voor het financieren van nieuwe ontwikkelingen.

6.3 UITVOERINGSTABEL

De uitvoeringstabel op de volgende bladzijde bevat een overzicht van alle maatregelen uit deze structuurvisie.

De tabel moet niet worden beschouwd als een statisch geheel, maar als een leidraad, aan te passen aan de ontwikkelingen die zich gaan voordoen. Of projecten daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd hangt namelijk niet alleen af van de bereidwilligheid van (grond)eigenaren om mee te werken aan gewenste ontwikkelingen, maar ook van kansen die zich al dan niet voordoen. Bijvoorbeeld in het verkrijgen van subsidies of cofinanciering. Bovendien kunnen nieuwe inzichten in de toekomst leiden tot een wens om prioriteiten anders te leggen. Daarom wordt de uitvoeringstabel met enige regelmaat geëvalueerd en verantwoord (zie paragraaf 6.4).

De uitvoeringstabel gaat onder meer in op de planning van projecten voor de korte termijn, middellange termijn en lange termijn, mogelijke inzet van instrumenten en bevat een indicatie van de kosten en mogelijke dekkingsbronnen.

	Maatregel	Planning			Instrumenten	Kosten		Opmerking
		t/m 2016	2017- 2020	2021 e.v.		Indicatie kosten	Dekking	
Dorp (§ 4.2)	1. Actualiseren bestemmingsplannen	X	X		• Bestemmingsplan	-	Regulier	In samenhang met welstandsnota.
	2. Actualiseren welstandscriteria	X	X		• Welstandsnota	-	Regulier	In samenhang met bestemmingsplan.
	3. Verbeteren openbare ruimte, herkenbaarheid en oriëntatie, waaronder: - Worth Rhedenseweg - Dorpsstraat - Buurtweg	Doorlopend X X X			• Bestemmingsplan • Verkeerscirculatieplan • Streefbeeld Openbare Ruimte • Kadernota Beheer Openbare Ruimte • Groenstructuurplan	€ 250.000 € 490.000 € 350.000	Regulier, GRP, SBO wegen, renovatie-budget openbaar groen	Maatregel meenemen in vorming sectoraal beleid. Zie ook nadere uitwerking maatregelen H. 5.
	4. Inpassen mogelijke geluidsmaatregelen spoor		X		• Wet milieubeheer • Sectoraal beleid • Overleg Prorail	Nog niet bekend	Rijk en andere betrokken instanties	Afhankelijk van overleg en plannen PHS worden nadere maatregelen, investering, dekking e.d. bepaald in projectaanpak.
	5. Vergroten aantrekkelijkheid voor toeristen	doorlopend			• Toeristisch Recreatief OntwikkelingsPlan • Overig sectoraal beleid • Bestemmingsplan	N.t.b.	Regulier, subsidies, bijdragen derden	Samen met ondernemers uit toeristische sector organisatievorm verder vormgeven. Zie ook nadere uitwerking maatregelen H. 5.
	6. Verduurzaming en klimaatadaptatie	doorlopend			• Beleid 'Rheden op weg naar CO2-neutraliteit' • Woonvisie en prestatieafspraken • Streefbeeld Openbare Ruimte • Kadernota Beheer Openbare Ruimte • Groenstructuurplan	N.t.b.	Regulier, subsidies, renovatie-budget openbaar groen, bijdragen derden	In 2014 oriëntatie op klimaatadaptatie en verdere aanpak.
	7. Beleefbaar maken natuurlijke omgeving en cultuurhistorie	doorlopend			• Bestemmingsplan • Cultuurhistorisch beleid • Landschaps-ontwikkelingsplan	N.t.b.	Regulier, subsidies, bijdragen derden	Zie ook nadere uitwerking maatregelen H. 5.

	8. Tijdelijk invullen leegstaande panden of locaties	X	- Opstellen beleid - Leegstandsverordening	-	Regulier	
	9. Nieuwe inbreidingslocaties en mogelijke (her)ontwikkelingen	doorlopend	- Particulier initiatief - Bestemmingsplan - Sectoraal beleid	N.t.b.	Kostenverhaal	
Dorps-Centrum (§ 5.1)	1. Terugdringen doorgaand verkeer	X	Verkeerscirculatieplan	€ 60.000	SBO wegen, grond-exploitatie, budget verkeer	Raming betreft aanleg 3 verkeersplateaus en veranderen voorrangssituatie.
	2. Vergroten dynamiek	X X	- Bestemmingsplan - Toeristisch Recreatief OntwikkelingsPlan - Overig sectoraal beleid	N.t.b.	Regulier, subsidies, bijdragen derden	
	3. Verbeteren uitstraling gevels	X	- Welstandsnota - Particulier initiatief - Kadernota Beheer Openbare Ruimte	-	Regulier	
	4. Ontwikkelen entrees Groenestraat - Ontwerp - Realisatie	X X	- Bestemmingsplan - Particulier initiatief - Groenstructuurplan - Streefbeeld Openbare Ruimte - Kadernota Beheer Openbare Ruimte	€ 20.000 tot € 40.000	Kosten ontwerp uit werkbudget structuurvisie, budget voor realisatie nog aan te vragen	Ontwerp, kosten en realisatie o.a. afhankelijk van nadere uitwerking ambitie en medewerking particuliere eigenaren.
	5. Andere functie voor locatie transportbedrijven?	X	Particulier initiatief	-	Kostenverhaal	
Historisch dorps-gebied (§ 5.2)	1. Behoud ruimtelijke karakter	doorlopend	- Bestemmingsplan - Welstandsnota - Streefbeeld Openbare Ruimte	-	Regulier	
Naoorlogse woongebied (§ 5.3)	1. Vergroten differentiatie woningvoorraad	X X	- Woonvisie en prestatieafspraken - Wmo-beleid - Particulier initiatief - Kadernota Beheer Openbare Ruimte	N.t.b.	Regulier, kostenverhaal	
Latere inbreidingen (§ 5.4)	1. Behoud ruimtelijke karakter	doorlopend	- Bestemmingsplan - Welstandsnota - Streefbeeld Openbare Ruimte	-	Regulier	
	2. Afronden woningbouwproject Grinthuizen	X	Grondexploitatie	-	Grond-exploitatie	

	3. Ontwikkelingen Rhederhof (Worth Rhedenseweg)	X X	- Wmo-beleid - Woonvisie - Kadernota Openbaar Beheer	€ 10.000	Regulier	In 2014/2015 opstellen beleid wonen zorg. Raming betreft realisatie ontmoetingsplek.
Bedrijven- Terrein (§ 5.5)	1. Behoud bedrijventerrein	doorlopend	- Bestemmingsplan - Overleg eigenaren en ondernemers	-	Regulier	
	2. Vergroten ruimtelijke kwaliteit - Uitwerken Plan van Aanpak - Realisatie	X X	- Streefbeeld Openbare Ruimte - Kadernota Beheer Openbare Ruimte - Groenstructuurplan - Overleg vastgoedeigenaren	N.t.b.	Reserve herstructurering bedrijventerrein, GRP, SBO wegen, renovatie-budget openbaar groen	Kosten en realisatie o.a. afhankelijk van nadere uitwerking ambitie en medewerking eigenaren/gebruikers. In 2015 uitwerken Plan van Aanpak. Realisatie afhankelijk van nadere besluitvorming.
	3. Onderzoek woonfunctie op bedrijventerrein	X	Onderzoek	€ 50.000	Reserve BP Rheden Oost	
Noordflank (§ 5.6)	1. Behoud ruimtelijke karakter	doorlopend	- Bestemmingsplan - Welstandsnota - Lijst Bijzondere Bomen - Streefbeeld Openbare Ruimte	-	Regulier	
	2. Herontwikkeling nabij landgoed Rhederhof	X	Particulier initiatief	N.t.b.	Kostenverhaal	
Zuidflank (§ 5.7)	1. Ontwerpopgave parkachtige voorziening zuidflank - Ontwerp - Realisatie	X X X	- Verkeerscirculatieplan - Streefbeeld Openbare Ruimte - Groenstructuurplan - Landschaps-ontwikkelingsplan - Overig sectoraal beleid	€ 200.000 tot € 600.000	Kosten ontwerp uit werkbudget structuurvisie, budget voor realisatie nog aan te vragen	Ontwerp, kosten en realisatie o.a. afhankelijk van nadere uitwerking ambitie en medewerking eigenaren/gebruikers. In 2014 opstellen Plan van Aanpak. Uitwerken ontwerp in 2015. Start realisatie afhankelijk van nadere besluitvorming.
	2. Gronden Worth Rheden	X	Structuurvisie Landelijk gebied	-	Werkbudget structuurvisie	
Wegen (§ 5.8)	1. Verbeteren openbare ruimte, herkenbaarheid en oriëntatie	doorlopend	- Streefbeeld Openbare Ruimte - Kadernota Beheer Openbare Ruimte - Groenstructuurplan - Verkeerscirculatieplan - Bestemmingsplan		Regulier, GRP, SBO wegen, renovatie-budget openbaar groen	In samenhang met andere maatregelen in de openbare ruimte.

	2. Afronden 30 km-zones	X	Verkeerscirculatieplan	N.t.b.	Investeringslijst en kadernota	Betreft inrichting van 30 km-zones ten noorden en zuiden van de Oranjeweg.
Bijzondere plekken (§ 5.9)	1. Entree Arnhemsestraatweg/ Groenestraat - Ontwerp - Realisatie	X X	- Bestemmingsplan - Particulier initiatief - Grondexploitatie - Streefbeeld Openbare Ruimte - Groenstructuurplan	€ 100.000 tot € 500.000	Kosten ontwerp uit werkbudget structuurvisie, budget voor realisatie nog aan te vragen	Ontwerp, kosten en realisatie o.a. afhankelijk van nadere uitwerking ambitie en medewerking eigenaren/gebruikers. In 2014 opstellen Plan van Aanpak. Uitwerken ontwerp in 2015. Start realisatie afhankelijk van nadere besluitvorming.
	2. Behouden ruimtelijke kwaliteit entrees noordkant	doorlopend	- Streefbeeld Openbare Ruimte - Kadernota Beheer Openbare Ruimte - Groenstructuurplan	-	Regulier, o.a. renovatie-budget openbaar groen	
	3. Zichtbaar maken begraafplaats en groen Pinkelseweg	X	- Overleg eigenaar - Groenstructuurplan	N.t.b.	Regulier	
	4. Adopteren openbaar groen	doorlopend	- Sectoraal beleid - Overeenkomsten	-	Regulier	
	5. Extra aandacht markante plekken	doorlopend	- Streefbeeld Openbare Ruimte - Kadernota Beheer Openbare Ruimte - Groenstructuurplan - Particulier initiatief - Overig sectoraal beleid	N.t.b.	Regulier, o.a. SBO wegen, renovatie-budget openbaar groen	Oppakken in samenhang met andere maatregelen. Realisatie mede afhankelijk van kansen die zich voordoen en medewerking van eigenaren.

6.4 PLANNING & CONTROL

De uitvoeringstabel noodzaakt het gemeentebestuur tot het maken van keuzes, onder meer om financiële redenen. Maar ook de bereidheid tot samenwerking bij private partijen en de beschikbare ambtelijke capaciteit zijn bepalend voor de mate waarin de maatregelen kunnen worden uitgevoerd. De uitvoeringstabel in de vorige paragraaf moet dan ook worden gelezen als een eerste uitwerking, waarin ruimte is voor aanpassingen in de komende jaren. Voor de besluitvorming over deze aanpassingen en verantwoording van de voortgang wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de reguliere planning en controlcyclus.

Integrale afweging

De integrale afweging van maatregelen (prioritering) vindt voor de eerste maal plaats bij de besluitvorming over deze structuurvisie. In de jaren daarna vindt de financiële afweging van beleidsinitiatieven en maatregelen, die uit deze structuurvisie voortvloeien, plaats op de geëigende momenten binnen de reguliere planning en controlcyclus: bij de voorjaarsnota en begrotingsbehandeling.

Verantwoording

De evaluatie en verantwoording over de voortgang vindt jaarlijks plaats in de toelichting van de jaarrekening. Tegelijk met de jaarrekening wordt de Beleids- en Beheersbegroting Grondexploitatie (BBG) uitgebracht. Daar waar de verantwoording in de jaarrekening inzicht geeft in de feitelijke resultaten in het betreffende jaar, geeft de BBG inzicht in de verwachte resultaten van projecten waarin de gemeente een grondpositie heeft. Door deze koppeling wordt periodiek verantwoording afgelegd over de inhoudelijke voortgang en financiële consequenties.

BIJLAGE I: OVERZICHT BELEID

Landelijk

- Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, Ministerie van LNV (Dienst Regelingen).
- Beleidslijn Grote rivieren, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2006.
- Beleidsvisie Erfgoed en ruimte 'Kiezen voor karakter', Ministerie van OCW en I&M, 2011.
- Nota Ruimte, Ministerie van VROM e.a., 2004.
- Structuurvisie 'Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig', Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2012.

Provinciaal

- Actieplan vrijetijdseconomie 'Ruimte voor ondernemers in de vrijetijdssector', provincie Gelderland, 2012.
- Afwegingskader archeologie, provincie Gelderland, 2006.
- Convenant Bedrijventerrein, provincie Gelderland, 2010.
- Cultuurhistorische waardenkaart, provincie Gelderland.
- Economische beleidsvisie 2012-2016 'Op weg naar een duurzame, innovatieve en internationaal concurrerende regio', provincie Gelderland, 2011.
- Gelders Milieuplan Plan 4 'Verantwoordelijkheid voor een duurzame leefomgeving', provincie Gelderland, 2010.
- Natura 2000: Beheerplan Uiterwaarden IJssel, provincie Gelderland, concept.
- Natura 2000: Beheerplan Veluwe, provincie Gelderland, concept.
- Prioritair Programma Energietransitie, Provincie Gelderland, 2012.
- Programma 'Cultuur en erfgoed 2013 – 2016', provincie Gelderland, 2012.
- Regionaal Programma Bedrijventerrein, provincie Gelderland, 2012.
- Ruimtelijke Verordening Gelderland, provincie Gelderland, 2010.
- Streekplan Gelderland 2005 'Kansen voor de regio's', provincie Gelderland, 2005.
- Streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur', provincie Gelderland, 2006.
- Streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten waardevolle landschappen', provincie Gelderland, 2006.
- Streekplanuitwerking Nationale Landschappen, provincie Gelderland, 2007.
- Structuurvisie Bedrijventerreinen en werklocaties, provincie Gelderland, 2010.
- Woonvisie Gelderland (deel c): Kwalitatief Woonprogramma 2010 - 2019 'Keuzevrijheid & Identiteit' (KWP3), provincie Gelderland, 2010.

Regionaal

- Fietsvisie, Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2010.
- Handreiking Toepassing SER-ladder, Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2012.
- Regionaal Plan 2005 - 2020 'Werken aan een aantrekkelijke en concurrerende stadsregio in Noordwest Europa', Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2006.
- Regionaal Programma Bedrijventerreinen, Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2011.
- Regionale Nota Bodembeheer, Milieusamenwerking Regio Arnhem, 2011.
- Regionale Nota Mobiliteit 'Bundelen & verknopen', Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2007 (geactualiseerd in 2011).
- Verstedelijkingsvisie 'Van Koers naar Keuze', Stadsregio Arnhem Nijmegen, 2011.

Gemeentelijk

- Actieprogramma Kwaliteitsimpuls Landgoederenzone, gemeente Rheden, 2007.
- Algehele herziening bestemmingplannen, gemeente Rheden, 2010.
- Archeologienota 'Uitgediept', gemeente Rheden, 2008 (geactualiseerde archeologische beleids- en verwachtingenkaart in 2013).
- Beeldkwaliteitplan Landelijk gebied, gemeente Rheden, 2009.
- Beeldkwaliteitplan Rheden Bestrating, gemeente Rheden, 2007.
- Beleidsnota Bomen, gemeente Rheden, 2005.
- Beleidsnota 'Rheden op weg naar CO2-neutraliteit', gemeente Rheden, 2011.
- Beleidsnota Spelen 'R(h)eden te meer om te spelen', gemeente Rheden, 2008.
- Beleidsnotitie Erf- en perceelsafscheiding, gemeente Rheden, 2012.
- Beleidsplan 'De economische toekomst van de gemeente Rheden', gemeente Rheden, 2006.
- Beleidsplan 2010 – 2014 'Innovatief met minder', gemeente Rheden, 2010.

- Bestemmingsplan Landelijk gebied, gemeente Rheden, 2009.
- Bestemmingsplan Rheden Oost, gemeente Rheden, 2009.
- Bestemmingsplan Rheden West, gemeente Rheden, 2007.
- Bestemmingsplan Rheden West locatie Arnhemsestraatweg 43, gemeente Rheden, 2008.
- Bestemmingsplan Rheden West locatie Brede School, gemeente Rheden, 2012.
- Economisch actieprogramma 2011 t/m 2015 'Werk in uitvoering', gemeente Rheden, 2012.
- Erfgoednota 2012 - 2016 'Levend verleden', gemeente Rheden, 2012.
- Erfgoedplan, gemeente Rheden, 2008.
- Fietspadenplan 'Op weg naar een fietsvriendelijke gemeente', gemeente Rheden, 2005.
- Functieveranderingenbeleid 'Randvoorwaarden bij functieverandering van agrarische en niet-agrarische bedrijven in het buitengebied', gemeente Rheden, concept.
- Groenstructuurplan, gemeente Rheden, 2002.
- Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2013-2016, gemeente Rheden, 2013.
- Landschapsonwikkelingsplan Rheden - Rozendaal, gemeente Rheden, 2007.
- Milieu- en bouw uitvoeringsprogramma 2013, gemeente Rheden, 2012.
- Nota Bodembeheer, gemeente Rheden, 2011.
- Nota Grondbeleid, gemeente Rheden, 2010.
- Nota 'Op weg naar een actief startersbeleid', gemeente Rheden, 2009.
- Nota Strategisch accommodatiebeleid, gemeente Rheden, 2009.
- Nota Vastgoed 2013, gemeente Rheden, concept.
- Notitie 'Hogere grenswaarden Wet geluidhinder', gemeente Rheden, 2008.
- Programmabegroting 2013, gemeente Rheden, 2012.
- Raadsvisie 'Rheden 2020', gemeente Rheden, 2011.
- Structuurvisie 'Een droom om in te wonen', gemeente Rheden, 2006.
- Systematisch beheer en onderhoud wegen, openbare verlichting en groen, gemeente Rheden, 2009.
- Toeristisch Recreatief OntwikkelingsPlan (TROP) 'Rheden op z'n best; tussen IJssel en Veluwezoom', gemeente Rheden, 2009.
- Verkeersveiligheidsplan Rheden, gemeente Rheden, 2000.
- Vooronderzoek niet gesprongen explosieven, gemeente Rheden, 2010.
- Waterplan Rheden en Rozendaal, gemeente Rheden, 2005.
- Welstandsnota, gemeente Rheden, 2004 (vernieuwd in 2013).
- Woonvisie 2009 t/m 2013 'Wonen met toekomst', gemeente Rheden, 2009 (aangescherpt in 2011).

BIJLAGE II: OVERZICHT CONTOUREN

contour bestemmingsplan

contour structuurvisie

verbinding landschap

stedenbouwkundig/ cultuurhistorisch waardevol

monumentale en karakteristieke panden

welstandsgebieden

Velp I Rheden I De Steeg I Ellecom
Dieren I Spankeren I Laag-Soeren

Gemeentehuis Hoofdstraat 3 I 6994 AB De Steeg I postbus 9110 I 6994 ZJ De Steeg
T 026 4976911 I F 026 4976518 I E gemeente@rheden.nl I www.rheden.nl